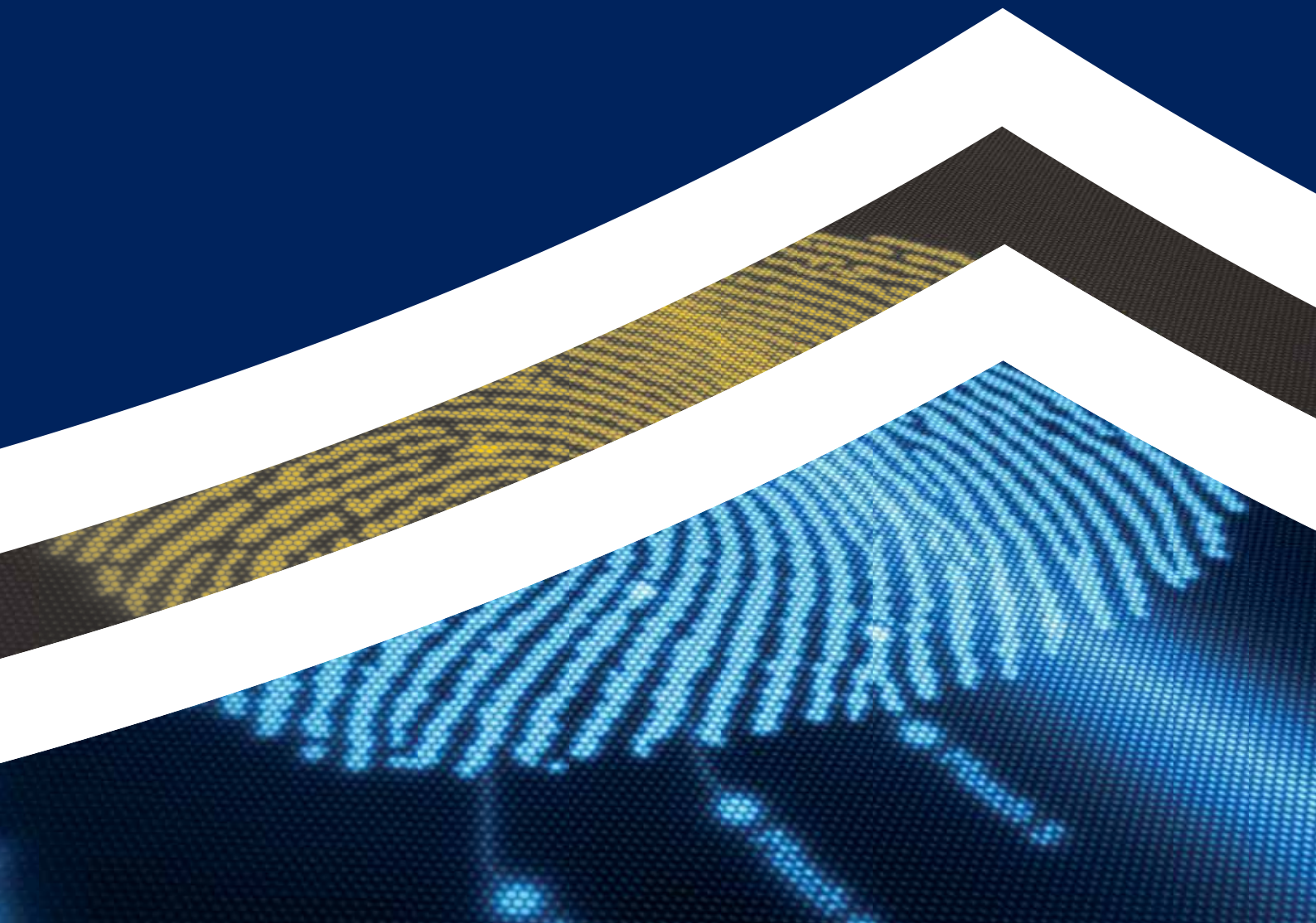
EUROPOL

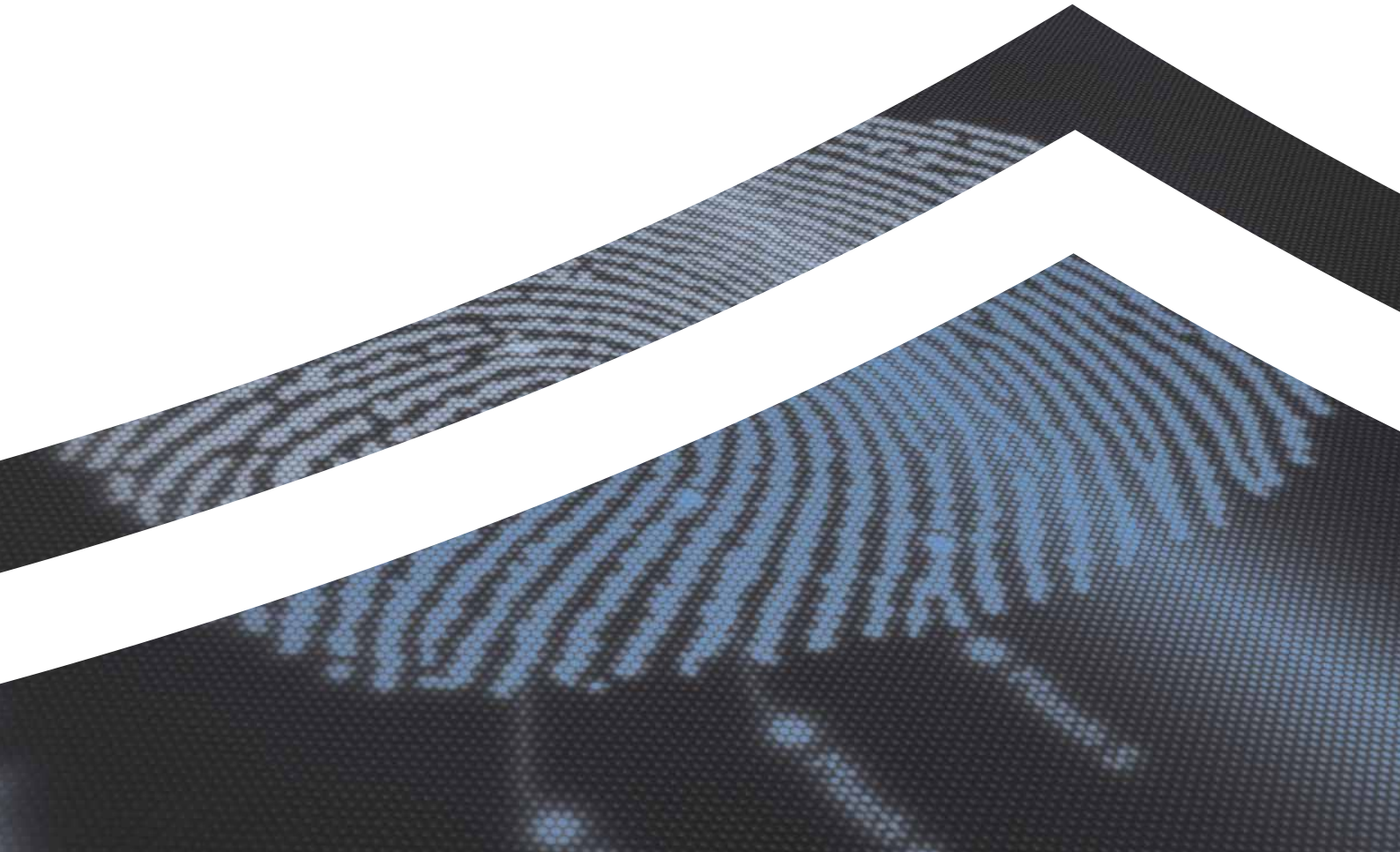
EUROPOLS ÅRSRAPPORT

Verksamhetsberättelse från Europol

EUROPOLS ÅRSRAPPORT

Verksamhetsberättelse från Europol

© Europeiska polisbyrån, 2011

Denna publikation omfattar perioden 1 januari–31 december 2010

Upphovsrättsskydd. All form av återgivning måste godkännas på förhand av Europol.

Redaktör: Agnieszka Biegaj

Omslagsbild: Fotolia

Ett särskilt tack till alla fotografer, medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter och Europols sambandsorgan för deras bidrag.

INNEHÅLL

Förord 5

1. Om Europol 7
   1.1 Uppdrag, prioriteringar och vision 7
   1.2 Resurser 8

2. Så arbetar Europol 9
   2.1 Europols nätverk med sambandsmän 10
   2.2 Säker kommunikationsinfrastruktur 10
   2.3 Europols informationssystem 11
   2.4 Nätapplikationen för säkert informationsutbyte 12
   2.5 Analyssystem 14
   2.6 EU:s expertcentrum för brottsbekämpande insatser 20
   2.7 Uppgiftsskydd 22

3. Europols operativa verksamhet 25
   3.1 Terrorism 27
   3.2 Narkotika 30
   3.3 Människosmuggling 33
   3.4 Sexuellt utnyttjande av barn 36
   3.5 Smuggling av illegala invandrare 39
   3.6 Förfalskning av euron 41
   3.7 Betalkortsbedrägerier 44
   3.8 Högteknologisk brottslighet 47
   3.9 Brott mot den immateriella äganderätten 49
   3.10 Momsbedrägerier i EU 51
   3.11 Penningtvätt 52

4. Europols räckvidd 55
   4.1 EU-medlemsstaternas brottsbekämpande organ 55
   4.2 Europols externa samarbete 56

5. Planer för framtiden 59
   5.1 Strategi och mål 59
   5.2 Framtiden 59

FÖRORD

Välkommen till *Europols årsrapport – Verksamhetsberättelse från Europol*, som sammanfattar Europols arbete under 2010.

Syftet med denna publikation är att redogöra för Europols bidrag till kampen mot grov brottslighet och terrorism i EU. Samtidigt vill vi fullgöra vår skyldighet att årligen offentliggöra en verksamhetsberättelse i enlighet med artikel 37.10 c i rådets beslut om inrättande av Europeiska polisbyrån (Europolbeslutet). *Europols årsrapport – Verksamhetsberättelse från Europol* lämnas till Europeiska unionens råd för godkännande som vidarebefordrar dokumentet till Europaparlamentet för kännedom. Spridningen av *Europols årsrapport* till allmänheten och diskussionerna i Europaparlamentet bidrar även till att förbättra insynen i Europols verksamhet.

Vid årsskiftet 2010/2011 hade Europol fullgjort sitt första år som fullvärdig EU-byrå och arbetade vidare med sitt uppdrag att stödja EU:s brottsbekämpande myndigheter i kampen mot alla former av grov internationell brottslighet och terrorism. Under 2010 antogs strategin för inre säkerhet i Europeiska unionen. Europol tog aktiv del i utformningen av denna strategi och vill gärna bidra till att den genomförs på ett framgångsrikt sätt.

I EU:s strategi för inre säkerhet tilldelas Europeiska polisbyrån (Europol) en central roll. Europol kommer härigenom att på ett bättre sätt kunna fullgöra sitt uppdrag att tillhandahålla operativt stöd i kampen mot organiserad brottslighet och terrorism. Kärnan i strategin är tanken om en gemensam europeisk säkerhetsmodell baserad på underrättelseledd polisverksamhet. Detta kommer att göra det lättare att utforma gemensamma prioriteringar för EU och få en bättre förståelse för hoten mot EU:s inre säkerhet. Underrättelseledd polisverksamhet har varit ett centralt och underliggande begrepp i samtliga Europols strategiska bedömningar. Rådet har redan beslutat om ramen för en ny policycykel på EU-nivå som kommer att omsätta strategins mål i praktiken.

I och med ikraftträdandet den 1 augusti 2010 av avtalet mellan EU och USA om programmet för att spåra finansiering av terrorism (TFTP) tilldelades Europol en central roll som ansvarigt organ för kontroll av USA:s förfrågningar till utsedda tillhandahållare av finansiella betalningsmeddelanden inom Europeiska unionen. Målet med detta nya samarbete mellan USA och EU är att identifiera, spåra och lagföra finansiering av terrorism.

Det kommande året kommer att bli lika händelserikt för Europol. En av våra främsta prioriteringar blir att genomföra ett förbättrat europeiskt modellprogram för underrättelser om brottslig verksamhet som inleds med offentliggörandet av EU:s nästa hotbildsbedömning avseende den organiserade brottsligheten i maj 2011 samt med rådets fastställande av prioriteringar när det gäller organiserad brottslighet. Vi kommer också att börja omarbeta vår strategiska bedömning så att den omfattar en hotbildsbedömning avseende grov och organiserad brottslighet. Denna hotbildsbedömning kommer att presenteras för första gången 2013.

Europol har fått en stark genomslagskraft genom sin dynamiska utveckling de senaste åren, och Europols styrelse bedriver ett nära samarbete med Europeiska kommissionen för att utföra en konsekvent och oberoende utvärdering av byråns resultat under dess nya rättsliga ordning.

Att störa internationella kriminella nätverk och terroristnätverk förblir Europols huvudsakliga verksamhet och viktigaste uppgift. Europol kommer även i fortsättningen att stödja medlemsstaterna i deras utredningar, operativa verksamhet och projekt för att bemöta dessa hot.

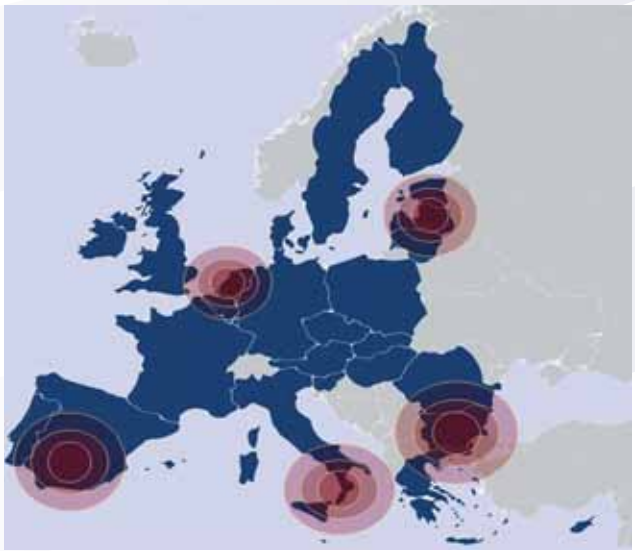
Rob Wainwright
Direktör, Europol

1. Om Europol

1.1 Uppdrag, prioriteringar och vision

Europol är Europeiska unionens byrå för brottsbekämpning, och dess uppdrag är att hjälpa medlemsstaterna att förebygga och bekämpa alla former av grov internationell brottslighet och terrorism. Byråns roll är att bidra till att skapa ett säkrare EU till förmån för alla EU-medborgare genom att hjälpa EU:s brottsbekämpande myndigheter genom utbyte och analyser av underrättelser om brottslig verksamhet.

Storskaliga kriminella nätverk och terroristnätverk utgör ett betydande hot mot den inre säkerheten i EU och mot medborgarnas säkerhet och försörjning. De största säkerhetshoten kommer från terrorism, internationell narkotikasmuggling, människosmuggling, förfalskning av euron och betalkort, bedrägeri, korruption och penningtvätt samt annan verksamhet knuten till organiserade kriminella gruppers närvaro i ekonomin. Nya hot uppstår också i form av it-brottslighet, momsbedrägerier och annan sofistikerad brottslighet som missbrukar modern teknik och de friheter som erbjuds genom EU:s inre marknad. Allt detta har fastställts som prioriterade områden av EU:s ministerråd.

Kriminella nav enligt definitionen i Europeiska unionens hotbildsbedömning avseende den organiserade brottsligheten.

Europol förstärktes genom ett nytt mandat och nya befogenheter under 2010 och utvecklar nu nya sätt för att bemöta dessa hot.

Europols vision är att bidra till ett tryggare EU genom att ge bästa möjliga stöd till medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter. Europol kommer att uppnå detta genom att tillhandahålla en unik uppsättning operativa tjänster till EU och utvecklas till EU:s främsta

- stödcentrum för brottsbekämpande insatser,
- samlingspunkt för brottsinformation,
- expertcentrum för brottsbekämpande insatser.

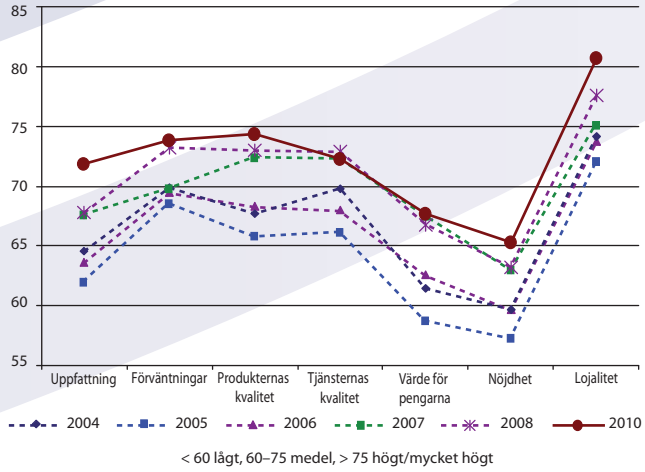
Under 2010 antogs EU:s strategi för inre säkerhet, som är ett ytterst viktigt dokument där EU:s långsiktiga politik för brottsbekämpning beskrivs. I strategin för inre säkerhet kartläggs de olika aspekterna av EU:s politik för inre säkerhet och fastställs strategiska handlingsriktlinjer. Europeiska kommissionen har dessutom utarbetat ett meddelande ([1]) i syfte att främja genomförandet av strategin. I strategin fastställs fem säkerhetsmål. Tre av dem – att störa kriminella nätverk, förebygga terrorism och förbättra säkerheten på internet – omfattas till stor del av Europols mandat. De konkreta åtgärder som läggs fram av kommissionen för att uppnå dessa mål överensstämmer i hög grad med Europols väletablerade expertområden.

Dessa två dokument ger Europol en viktig genomförandefunktion och en betydande möjlighet att utvecklas ytterligare under de kommande åren. Dokumenten inför underrättelseledd polisverksamhet som ett av de ledande begreppen. Dessutom definieras Europols roll på ett korrekt sätt i strategin, där det fastslås att byråns främsta mål är att samla in och utbyta information samt att underlätta samarbetet mellan brottsbekämpande myndigheter i deras kamp mot organiserad brottslighet och terrorism. Man betonar även Europols uppgift att tillhandahålla regelbundna hotbildsbedömningar.

([1]) Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet, ”EU:s strategi för den inre säkerheten i praktiken: Fem steg mot ett säkrare Europa”, (KOM(2010) 673 slutlig).

Under 2010 utfördes en internetbaserad nöjdhetsundersökning av en extern leverantör, Epsi Rating. Resultaten av enkäten visade att medborgarna blir alltmer nöjda med Europol. De poäng som registrerades på samtliga områden utom ett var de högsta någonsin sedan införandet av Europols användarenkät 2002. Europols samtliga 57 produkter fick positiva omdömen.

ANVÄNDARNAS UPPFATTNING AV EUROPOL

Källa: Europols användarenkät 2010.

1.2 RESURSER

Europol använder sin unika informationskapacitet och sakkunskapen hos sina 698 anställda, däribland 100 analytiker, för att identifiera och spåra de farligaste kriminella nätverken och terroristnätverken i EU. Brottsbekämpande organ, som vid Europol företräds av 129 sambandsmän som arbetar tillsammans med Europols servicecentrum med hög säkerhet som är verksamt dygnet runt, alla dagar i veckan, och dess säkra databaser, har lyckats att störa många kriminella nätverk och terroristnätverk, arresterat tusentals farliga brottslingar, återtagit flera miljoner euro och räddat hundratals brottsoffer, bland annat barn som utsatts för människosmuggling.

GRUNDLÄGGANDE UPPGIFTER OM EUROPOL (2010)

- *Högkvarter:* Haag, Nederländerna
- *Personal:* 698 anställda vid högkvarteret, inklusive 129 sambandsmän
- *Budget:* 92,8 miljoner euro
- *Uppdragsgivare:* EU:s 27 medlemsstater och 500 miljoner medborgare
- *Stöder:* 12 000 gränsöverskridande brottsbekämpande utredningar

Under 2010 blev Europol en EU-byrå och har sedan dess finansierats genom EU:s budget. Europols styrelse, Europeiska kommissionen, Europeiska unionens råd och Europaparlamentet deltar alla i fastställandet av Europols budget. Europols budget för 2010 var från början 80,1 miljoner euro. För att underlätta övergången till att bli en EU-byrå integrerades anslag som överförts från 2009 till 2010 i budgeten för 2010. Vidare lades bidrag från kommissionen och vissa ytterligare intäkter till budgeten. Tillskottet uppgick till nästan 12,7 miljoner euro, vilket gjorde att den ändrade budgeten för 2010 uppgick till sammanlagt 92,8 miljoner euro.

2. Så arbetar Europol

© Fabiana Scarazzato

Internationella kriminella grupper och terroristgrupper verkar över hela världen med hjälp av den senaste tekniken. För att kunna bekämpa denna verksamhet på ett effektivt och samordnat sätt måste Europol vara lika flexibelt och innovativt och se till att arbeta med moderna metoder och verktyg. Europol använder sig av de modernaste databaserna och kommunikationskanalerna, vilket gör det möjligt att på ett säkert och snabbt sätt lagra, söka, visualisera, analysera och sammankoppla viktig information. Insamling, analys och spridning av denna information medför ett utbyte av stora mängder personuppgifter. I utförandet av dessa uppgifter följer Europol högsta möjliga standard för uppgiftsskydd och datasäkerhet.

Samtliga Europols databaser och tjänster finns tillgängliga dygnet runt, alla dagar i veckan. Vi skickar också ut experter och tillhandahåller våra tjänster på plats genom ett mobilt kontor när en medlemsstat begär detta.

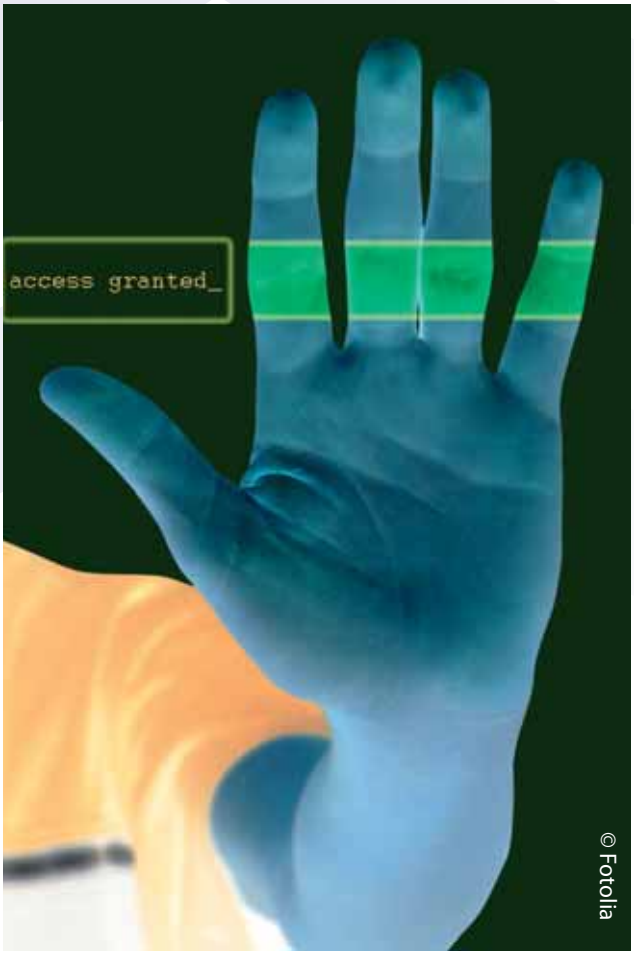
Europols ständigt öppna servicecentrum

Europols ständigt öppna servicecentrum är den enda platsen för utbyte av uppgifter mellan Europol, medlemsstaterna och tredje parter. Servicecentrumet har fem huvudsakliga uppgifter:

- Centraliserad kontrolltjänst: Inkommande uppgifter stäms snabbt av mot alla befintliga uppgifter. Operativ information behandlas inom Europols system med hjälp av analysregister som fokuserar på ett särskilt brottsområde. Om man får träffar från ett flertal analysregister konsolideras informationen i en analysrapport, och den part som tillhandahöll uppgifterna får snabb respons där man lyfter fram kopplingarna så att nya trender och utvecklingar inom EU:s brottskarta kan urskiljas.
- Europols nya rättsliga grund gör det möjligt att behandla personuppgifter i syfte att avgöra om dessa uppgifter är relevanta för Europols uppdrag och kan inkluderas i Europols informationssystem eller i analysregistren.
- Analytiskt stöd i så kallade tematiska fall: fall och uppgifter som sträcker sig över flera befintliga analysprojekt kan nu analyseras omgående av Europol.
- Kommunikation med tredje parter: servicecentrumet behandlar allt informationsutbyte med tredje parter och ser till att uppgifter vidarebefordras till rätt projekt för ytterligare behandling, och att den ursprungliga tillhandahållaren får ett snabbt och korrekt svar.
- Stöd till stora polisiära insatser: servicecentrumet samordnar det stöd som Europol kan ge till stora polisiära insatser, till exempel internationella sportevenemang samt ekonomiska, politiska eller kulturella sammankomster som kan utgöra en måltavla eller möjlighet till brottslighet och terrorism.

2.1 Europols nätverk med sambandsmän

Europols sambandsmän utgör en länk mellan Europols högkvarter i Haag och Europols 27 nationella enheter i medlemsstaternas huvudstäder. Detta är ett unikt nätverk bestående av 129 sambandsmän som spelar en viktig roll i den dagliga brottsbekämpande verksamheten genom att underlätta informationsutbyte samt stödja och samordna pågående utredningar. Inom Europol finns också sambandsmän från 10 länder och organisationer utanför EU som samarbetar med Europol på grundval av samarbetsavtal. Detta nätverk stöds av säkra kommunikationskanaler som tillhandahålls av Europol. Dessutom har Europol utposterat två sambandsmän i Washington DC och en vid Interpols högkvarter i Lyon.

© Fotolia

© Fotolia

2.2 Säker kommunikationsinfrastruktur

För att stödja sina operationer och för att kunna tillhandahålla allt fler operativa och strategiska tjänster till medlemsstater, stater utanför EU och tredje parter upprätthåller och utvecklar Europol ständigt en tekniskt avancerad, pålitlig, effektiv och säker telekommunikationsinfrastruktur.

Grunden i Europols infrastruktur är dess nätverk, som sammankopplar alla medlemsstater och allt fler stater utanför EU och tredje parter som Europol har upprättat samarbetsavtal med. Under 2010 gjordes fyra nya nätverksuppkopplingar i stater utanför EU och fyra uppgraderingar till säkra extranättjänster.

Nätverksinfrastrukturens säkerhet är oerhört viktig för Europol, eftersom högsta möjliga säkerhet är grundläggande för att upprätthålla förtroendet bland alla parter som delar information och underrättelser med och via Europol.

Operation Phantom

I februari 2010 hjälpte Europol den tyska polisen att arrestera fem smugglare av illegala invandrare, inklusive tre huvudmisstänkta. Under operationen genomsökte utredarna 18 lokaler i Berlin, Brandenburg och Sachsen. Förutom bevismaterial beslagtogs över 55 000 euro i kontanter, ett flertal datorer, ett handeldvapen och kokain. Nio illegala invandrare från Vietnam hittades under husrannsakningarna.

© Bernhard Gorholt

Utredningarna, som bedrevs med stöd från Europol, fokuserade på över 20 misstänkta som smugglade illegala invandrare med en "garanti" om att de skulle nå sin slutdestination, trots att tidigare smugglingsförsök misslyckats. Priset för hela resan var cirka 10 000 euro och kunde ta allt från några dagar till flera veckor. De illegala invandrarnas familjer hade ofta sålt sina fastigheter eller tillgångar för att finansiera resan.

I vissa fall bedrev invandrarna olaglig försäljning av till exempel cigaretter för att finansiera sin fortsatta resa till Västeuropa – främst till Frankrike och Storbritannien. Enligt rapporter från några av de smugglade invandrarna betraktas Storbritannien som en drömdestination av vietnameserna, eftersom de enkelt kan tjäna pengar som trädgårdsmästare genom att sköta och skydda illegala cannabisodlingar.

Utredningen riktades mot ett kriminellt nätverk som verkade i hela EU. I Tjeckien, Frankrike, Ungern, Slovakien och Storbritannien bedrevs parallella utredningar. Mer än 250 utredare från den tyska federala polisen och Berlins poliskår deltog i denna omfattande operation.

Europols experter var på plats vid det operativa servicecentrumet för att tillhandahålla teknisk expertis och operativt analysstöd på grund av det stora antalet husrannsakningar. Under utredningen utarbetade Europol ett flertal underrättelserapporter och underlättade utbytet av underrättelser, vilket också ledde till att man upptäckte nya kriminella kopplingar.

2.3 Europols informationssystem

Det främsta syftet med Europols informationssystem (EIS) är att hitta överrensstämmande uppgifter bland de uppgifter som tillhandahålls av olika medlemsstater och tredje parter.

Tyskland har fört in flest uppgifter i systemet, följt av Frankrike, Belgien, Europol (på tredje parters vägnar) och Spanien. Det bör påpekas att majoriteten av uppgifterna i EIS införs genom automatiserade system för datainmatning.

En ny version av systemet infördes i början av 2010. Den viktigaste förändringen var det automatiserade

verkställandet av regler för uppgiftshantering. Detta ger medlemsstaterna en möjlighet att dela känsligare information med ett optimalt uppgiftsskydd. Dessutom gjordes betydande framsteg med att stödja medlemsstaternas tillämpning av automatiserade system för datainmatning. Under 2010 genomförde Polen och Storbritannien sina automatiserade system för datainmatning. Det totala antalet medlemsstater som nu på automatisk väg kan mata in uppgifter i Europols system ökade till 12. Ett flertal andra länder förbereder sig för att införa detta verktyg.

Europols informationssystem (december 2010)

Innehåll:
- 174 459 objekt.
- 35 585 ”personenheter”.

Jämfört med december 2009 har antalet objekt i Europols informationssystem ökat med 28 procent.

Huvudsakliga brottsområden:
- Narkotikasmuggling, 26 procent av alla objekt.
- Människosmuggling, 24 procent.
- Penningförfalskning, 20 procent.
- Rån, 9 procent.
- Bedrägeri och svindleri, 4 procent.

Användning:
- 137 339 nya uppgifter infördes i Europols informationssystem under 2010.
- 147 345 sökningar i systemet gjordes under 2010.

Regler för uppgiftshantering

Regler för uppgiftshantering är ett sätt att skydda en informationskälla. Reglerna säkerställer att informationen är säker och hanteras på ett säkert och korrekt sätt i enlighet med uppgiftslämnarens önskemål och med full respekt för medlemsstaternas nationella lagstiftning. Reglerna för uppgiftshantering anger hur den lämnade informationen får hanteras och vem som har tillgång till den i framtiden.

2.4 Nätapplikationen för säkert informationsutbyte

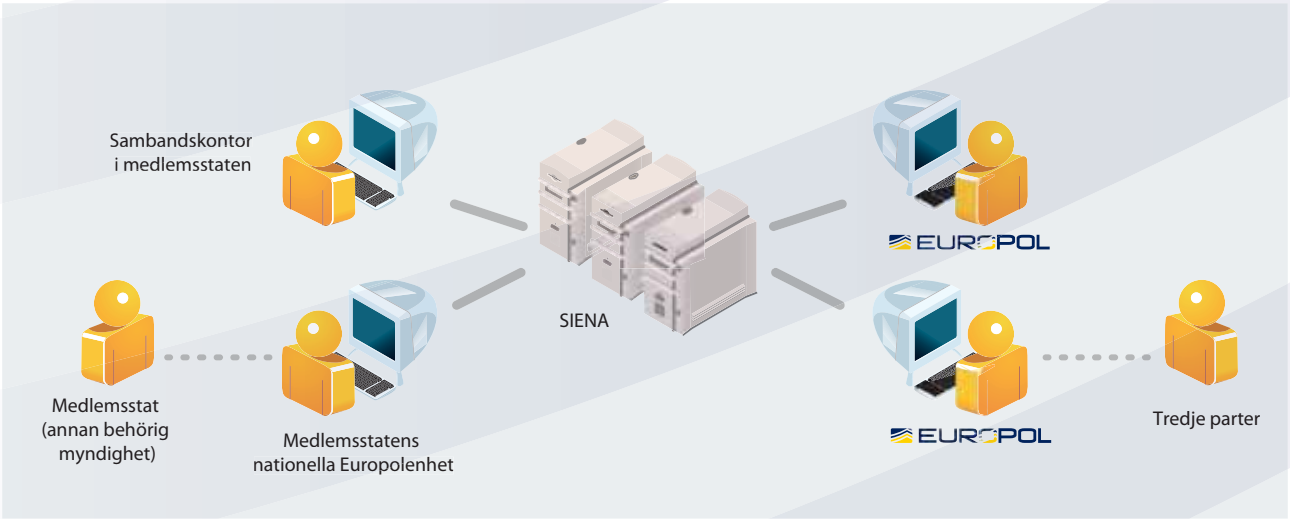
Nätapplikationen för säkert informationsutbyte (Siena) är ett nästa generations verktyg utformat för att möjliggöra snabb, säker och användarvänlig kommunikation och utbyte av operativ och strategisk brottsrelaterad information och underrättelser mellan Europol, medlemsstaterna och tredje parter som har undertecknat samarbetsavtal med Europol.

Informationsutbyte genom Siena (2010)

- 11 738 nya fall inleddes, vilket ger ett genomsnitt på 978 nya fall per månad → en ökning med 12 procent jämfört med 2009.
- 29 procent av de nya fallen hade koppling till narkotika, följt av bedrägeri och svindleri (16 procent), penningförfalskning (13 procent), illegal invandring (9 procent) och andra bedrägliga betalningsmetoder (8 procent).
- 250 978 operativa meddelanden utbyttes mellan medlemsstater, Europol och tredje parter med ett månadsgenomsnitt på 20 940 meddelanden.

Siena har använts sedan den 1 juli 2009. I Sienas utformning och funktion har man lagt särskild vikt vid uppgiftsskydd och sekretess för att säkerställa efterlevnad av alla rättsliga krav. Även säkerheten bedöms vara avgörande, och alla nödvändiga åtgärder har vidtagits för att säkerställa ett säkert utbyte av sekretessbelagd information. Dessutom har man tagit hänsyn till bästa praxis för informationsutbyte i brottsbekämpande syfte, till exempel pålitligheten hos och användningen av de regler för hantering och utvärdering av uppgifter som styr villkoren för användningen.

Från början utformades Siena för att underlätta kommunikationen mellan Europols nationella enheter, medlemsstaternas sambandskontor och Europol. Under 2010 anpassades Siena så att systemet kunde utökas till EU:s brottsbekämpande myndigheter och samarbetspartner som Eurojust, Interpol, Australien, Kanada, Norge, Schweiz och USA. Man håller nu på att ge dessa myndigheter och samarbetspartner tillgång till systemet, vilket kräver ytterligare utbildning och utökningar av det säkra nätverket.

Europol garanterar ett säkert utbyte av brottsrelaterade uppgifter genom Siena.

Kommentarer från externa användare av Siena

"Detta är en mycket bra produkt som har förbättrats betydligt."
(Frankrike)

"Funktionerna för avancerad sökning och statistik kommer att vara till mycket stor användning för oss."
(Frankrike)

"Jag gillar sök- och statistikfunktionerna, som är helt nya, och på det hela taget har produkten utvecklats på ett bra sätt."
(Sverige)

"Siena 2.0 är en förbättring jämfört med den första versionen."
(Nederländerna)

2.5 Analyssystem

2.5.1 Operativ analys

Analysen är hörnstenen i all modern underrättelseledd verksamhet för brottsbekämpning och är oerhört viktig för Europols hela verksamhet. Vår analyskapacitet bygger på avancerad teknik som har anpassats till brottsbekämpningens behov. Analytikerna vid Europol använder de ledande metoderna och teknikerna för att kunna identifiera felande länkar i gränsöverskridande utredningar inom EU. Analytikerna arbetar med ämnesinriktade analysregister för att ge information till pågående operationer i EU:s medlemsstater, och denna information innebär ofta ett genombrott i många internationella utredningar.

© Fotolia

Social nätverksanalys

Europol har infört den senaste programvaran för social nätverksanalys (SNA) som ett innovativt sätt att utföra underrättelseanalyser och stödja omfattande utredningar om organiserad brottslighet och terrorism.

Underrättelseanalytiker kan nu tillämpa matematiska algoritmer för att kartlägga och mäta komplexa och/eller stora datamängder och snabbt urskilja nyckelaktörer, misstänkta målgrupper och andra gömda mönster som annars inte skulle kunna urskiljas. Social nätverksanalys är en värdefull strategi som kompletterar konventionella tekniker för sambandsanalys, förbättrar kvaliteten på underrättelserapporteringen och bidrar till att prioritera utredningsarbete.

Europols analyssystem är ett operativt informationssystem som innehåller uppgifter från Europols intressenter.

Analyssystemets olika komponenter har följande fördelar:

- Centralisering och informationshantering.
- Skräddarsydda textutvinningslösningar.
- Analytisk kapacitet genom en bred uppsättning analysverktyg.

Europols system är sammankopplade, vilket innebär att all information som förs in i ett system också kan identifieras i de andra systemen.

Datoriserat kriminaltekniskt nätverk

Under 2010 slutförde Europol det inledande genomförandet av en avancerad mekanism för att utvinna och analysera brottsrelaterad information från digitaliserade uppgifter. Möjligheten att på ett effektivt sätt identifiera relevant information bland enorma mängder datoriserade uppgifter och samtidigt bevara informationens juridiska giltighet håller på att bli ett allt viktigare vapen i brottsbekämpningen. Genom denna nya tekniska lösning kan Europol nu erbjuda en tjänst av hög kvalitet till EU:s brottsbekämpande organ, som gör det möjligt att identifiera och behandla denna information och dramatiskt öka mängden uppgifter som kan behandlas. Denna tjänst, som tillhandahålls centralt, kompletteras av möjligheten att stödja behöriga myndigheter på plats genom en lokal användning av mobila verktyg för digitala kriminaltekniska uppgifter som hanteras av experter.

2.5.2 Strategisk analys

Strategisk analys är en annan viktig aspekt av Europols analysverksamhet.

Hotbildsbedömning avseende den organiserade brottsligheten (Octa), sedan 2006

Octa är det viktigaste strategiska analysdokument som utarbetas av Europol. Det är på detta dokument som Europeiska unionens råd baserar sina prioriteringar och rekommendationer för kampen mot organiserad brottslighet i EU. Octa utarbetas i enlighet med principerna för den underrättelseledda polisverksamheten. Det betraktas som ett pionjärprojekt och har under sin korta livstid lett fram till innovativa koncept – till exempel kriminella nav och en typologi för grupper av organiserad brottslighet – som har godkänts och antagits på politisk, brottsbekämpande och akademisk nivå. År 2013 kommer Octa att ersättas av en förbättrad publikation, nämligen hotbildsbedömningen avseende den grova och organiserade brottsligheten (Socta).

Projekt Harmony och policycykeln

Projekt Harmony löpte från oktober 2009 till december 2010 och finansierades av Europeiska kommissionen. Projektet leddes av Belgien och Europol. Även Nederländerna och Storbritannien medverkade i projektet. Projektets huvudsakliga mål var att se över och förbättra den europeiska modellen för underrättelser om brottslig verksamhet. Europol deltog aktivt under projektet och bidrog till den övergripande kvaliteten på den mekanism som utvecklades.

Den första policycykeln på två år, som fungerar som försöksperiod, inleds i och med Octas offentliggörande i maj 2011. I samband med inlämnandet av Octa kommer Europol också att lägga fram slutsatser och en förteckning över prioriterade brottsområden och förslag på åtgärder. Efter inlämnandet kommer rådet att anta sina slutsatser om prioriteringar avseende organiserad brottslighet. Hela den fyraåriga policycykeln kommer att inledas 2013, med rådets slutsatser baserade på Europols första hotbildsbedömning avseende den grova och organiserade brottsligheten.

Den ständiga kommittén för inre säkerhet kommer att spela en viktig roll i policycykeln. Kommittén ska hjälpa rådet att välja prioriteringar, anta fleråriga strategiska planer och årliga operativa handlingsplaner samt uppnå de mål som rådet fastställt. Eftersom Europol medverkar aktivt vid kommitténs sammanträden kan byråns särskilda sakkunskaper utnyttjas till fullo i utformningen av policyn.

Rapporten om den rådande situationen och tendenserna inom terrorismen i Europa (TE-SAT), sedan 2007

Under 2010 utarbetade Europol sin fjärde årliga rapport om den rådande situationen och tendenserna inom terrorismen i Europa (TE-SAT). Rapporten innehåller information till Europaparlamentet och rådet om terrorismen i EU ur ett brottsbekämpande perspektiv.

TE-SAT är ett icke sekretessbelagt dokument baserat på information som tillhandahållits från länder inom och utanför EU samt partnerorganisationer som Eurojust.

I 2010 års rapport visade Europol att det skett en minskning av antalet terrorismrelaterade attacker i EU, men varnade för att sänka beredskapen. Islamistiska terrorister inom och utanför EU var fortsatt inriktade på att göra urskillningslösa attacker mot folkmassor. Ett exempel på detta är en radikal nigeriansk medborgares försök att spränga ett amerikanskt flygplan som skulle flyga från Amsterdam till Detroit den 25 december 2009. En av de tendenser inom terrorismen som lyfts fram i TE-SAT 2010 är att den islamistiska terrorverksamheten i allt större utsträckning bedrivs av enskilda radikala som ofta är självlärda och agerar ensamma. I rapporten antyds också att den vänsterextrema och anarkistiska terrorismen ökar inom EU.

Hotbildsbedömningen avseende rysk organiserad brottslighet (Rocta), sedan 2008

Syftet med denna specifika hotbildsbedömning är att undersöka aktuella och förväntade hot från den ryska organiserade brottsligheten i EU. I rapporten för 2010 drogs slutsatsen att den ryska organiserade brottsligheten spelar en betydande roll på flera kriminella marknader i EU. Penningtvätt, människosmuggling, vapen, narkotika, cigarettsmuggling, bedrägerier och ekonomisk brottslighet är de huvudsakliga marknader där den ryska organiserade brottsligheten fått ett inflytande i EU, men även utanför EU:s gränser. Finanssektorn utnyttjas flitigt av den ryska organiserade brottsligheten, som verkar rikta in sig på att utnyttja vissa finansiella offshore-centrum, banker och finansinstitut över hela EU och utanför EU, underlätta brottslig verksamhet och tvätta tillgångar som härrör från brott.

Hotbildsbedömningen avseende organiserad brottslighet i Västafrika (Octa-WA), 2009

I denna rapport konstateras det växande hotet från den organiserade brottsligheten i Västafrika, och i synnerhet dess inverkan på den inre säkerheten i EU. I rapporten anger Europol de huvudsakliga dragen i hotbilden och ger en inblick i hur den ska bekämpas på ett effektivt sätt. Här ges en bedömning av de verksamhetsområden inom den organiserade brottsligheten där det oftast finns kopplingar mellan brottssituationer i Västafrika och i EU, i synnerhet på områdena narkotikasmuggling, människosmuggling, illegal invandring och bedrägerier. I rapporten beskrivs också de vanligaste typerna av organiserade kriminella grupper i Västafrika och deras koppling till den organiserade brottsligheten i EU.

Tack vare strategiska analyser som Octa, Rocta, Octa-WA och TE-SAT får beslutsfattarna större stöd när de ska ange specifika prioriteringar på det komplicerade området organiserad brottslighet och terrorism. På grundval av politiska riktlinjer kan personalen inom de brottsbekämpande myndigheterna anpassa sitt operativa arbete på nationell, regional och lokal nivå. De kan också utnyttja de befintliga regionala samarbetsmekanismer som utgörs av Europol, aktionsgruppen mot organiserad brottslighet i Östersjöområdet eller det sydösteuropeiska samarbetsinitiativet (Seci). Enligt Lissabonfördraget blir omfattande hotbildsanalyser allt viktigare, vilket gör Europol till en viktig aktör i utformningen av politiken.

Europols arbetsgrupp för skanning, analys och varning (Scan) upprättades nyligen för att tillhandahålla EU-medlemsstaternas nationella behöriga myndigheter ytterligare en strategisk produkt, nämligen tidiga varningsmeddelanden om nya hot från den organiserade brottsligheten. Under 2010 utfärdade Scangruppen sex varningar om hot från den organiserade brottsligheten. Dessa bedömningar förorsakades av mottagandet av varningar och inledande hotbildsrapporter från myndigheter i Danmark, Finland, Kroatien och Tjeckien, och drevs på av de spanska och belgiska ordförandeskapens prioriteringar.

Scangruppens hotbildsvarningar om den organiserade brottsligheten under 2010 omfattade följande ämnen:

- **Motorcykelklubben Hells Angels spridning till sydöstra Europa.** Motorcykelklubben Hells Angels har ökat sin närvaro i Östeuropa avsevärt. De senaste åren har Hells Angels spridit sig mycket snabbt i sydöstra Europa, i synnerhet i Albanien och Turkiet. För att stärka sitt territoriella inflytande i sydöstra Europa har Hells Angels upprättat nära förbindelser med lokala brottsliga motorcykelgäng i Albanien, Bulgarien och f.d. jugoslaviska republiken Makedonien, och man har stärkt sin egen närvaro i Turkiet. Hells Angels-medlemmar som nu är baserade i sydöstra Europa kan bli inblandade i narkotikasmugglingen längs den så kallade Balkanvägen.

- **Gatugäng som är inblandade i den organiserade brottsligheten i EU.** Vissa gatugängs alltmer internationella dimension utgör ett gränsöverskridande hot. Framför allt kan grupper som Latin Kings (i södra Europa) och Black Cobra (i norra Europa) engagera sig i den organiserade brottsligheten som gatugäng på högre nivå. Dessutom finns det kopplingar mellan ett antal gatugäng på lägre nivå och organiserade kriminella grupper.

- **Olaglig smuggling och interna transporter av tunga skjutvapen i EU.** Denna hotbildsvarning avslöjade att innehavet av tunga skjutvapen bland organiserade kriminella grupper ökar. Dessa gruppers benägenhet att använda skjutvapen i befolkade områden utgör ett betydande hot både mot allmänheten och mot polisen. Trots att de flesta organiserade kriminella grupper föredrar handeldvapen ökar användningen av tunga skjutvapen som automatkarbiner (t.ex. AK-47) och sprängämnen. Mängden tunga skjutvapen i EU verkar vara tillräckligt stor för att tillgodose en stor del av denna efterfrågan, och leverantörerna i sydöstra Europa kan klara av en eventuell ökning i efterfrågan. En Kalasjnikov eller ett raketgevär kan köpas för så lite som 300–700 euro i vissa delar av EU, vilket visar hur lätt det är för kriminella grupper att få tillgång till dessa vapen.

- **Diversifierad användning av lätta flygplan för illegal smuggling.** Utöver narkotikasmugglingen till och inom EU används lätta flygplan för att smuggla illegala invandare, införa offer för människosmuggling och smuggla skjutvapen, diamanter och stora mängder kontanter för penningtvätt. Den ökade användningen av lätta flygplan för smuggling underlättas av bristen på EU-omfattande övervakning och sanktioner.

- **Systematiskt utnyttjande av minderåriga av rörliga (kringresande) organiserade kriminella grupper i hela EU.** Det våld och de hot, inbegripet sexuella övergrepp och tortyr, som dessa grupper använder för att kontrollera och utnyttja minderåriga blir allt grövre. Även om man inte känner till den exakta omfattningen av denna hotbild finns det många exempel där minderåriga smugglas för att utnyttjas sexuellt eller som arbetskraft. De kriminella grupperna samarbetar med andra, i synnerhet med mäklare i de vanligaste ursprungsregionerna, för att säkra tillgången på offer och minska risken för att avslöjas av brottsbekämpande myndigheter genom att regelbundet flytta de minderåriga mellan olika grupper.

Europols kamp mot cigarettsmugglingen

Europol hjälper brottsbekämpande organ att förebygga och bekämpa verksamheten bland de organiserade kriminella grupper som på olaglig väg tillverkar och smugglar cigaretter och andra tobaksprodukter. Den olagliga tobakshandeln kostar EU cirka 10 miljarder euro i förlorade intäkter varje år.

Förfalskade och smugglade tobaksprodukter säljs på öppna marknader, och kunderna är ofta omedvetna om att de köper illegala produkter. De pengar de betalar går direkt till kriminella grupper och finansierar andra områden av organiserad brottslighet och terrorism.

För att öka förtjänsten tillverkas de illegala tobaksprodukterna med billiga material och med föga hänsyn till hälsa och kvalitetskontroller. Dessa cigaretter säljs till rökarna i stället för äkta produkter som måste uppfylla vissa krav. Beslagtagna förfalskade cigaretter har visat sig innehålla kvalster, insektsägg, svamp och till och med mänsklig avföring.

© Fotolia

Operation Forecourt

Enligt vissa underrättelser skulle en organiserad kriminell grupp använda chaufförer som arbetade för ett legitimt transportföretag för att smuggla olagliga tobaksprodukter till Storbritannien. Chaufförerna stannade i Luxemburg på väg till Storbritannien för att lasta bilarna med rulltobak. De använde företagets fordon och de täta resorna till Storbritannien som täckmantel för att underlätta importen.

Europol analyserade viktiga underrättelser som angav brottslingarnas tillvägagångssätt och hjälpte till att ta reda på varifrån tobaksleveranserna kom samt vilka personer och fordon som var inblandade.

Operationen avslutades med att de brittiska myndigheterna gjorde två arresteringar och beslagtog nästan två ton rulltobak. På så sätt kunde man undvika förlorade tull- och skatteintäkter till ett värde av nästan 277 000 euro.

EuVID

EuVID är ett operativt verktyg för brottsbekämpning som underlättar identifieringen av fordon och registreringsbevis. Tyskland, Frankrike, Italien, Österrike, Sverige och Europol deltar i EuVID-projektet.

EuVID lagrar just nu uppgifter om 83 olika fordonsmärken och fordonstyper, uppgifter om äkta registreringsbevis från 55 länder, en katalog över fordonsnycklar och en vägledning för hur man ska utreda handel med stulna fordon. EuVID är tillgängligt för gemensamma operationer och används som bas för utbildning i identifiering av fordon.

© Fotolia

2.5.3 Analysutbildning

Europol erbjuder en ny tvåveckorskurs i analys som kallas ”utbildning i operativ integrerad analys”. För att tillgodose medlemsstaternas ökade behov utvecklade arbetsgruppen för analysutbildning två olika versioner av utbildningen – en för analytiker och specialister som arbetar vid Europol och en som går ut på att utbilda kursledare. Den sistnämnda kursen utformades särskilt för potentiella kursledare i medlemsstaterna och var avsedd att omfatta de grundläggande elementen i underrättelsecykeln med särskild fokusering på analyser.

© Fotolia

Europol har redan hållit fem kurser för totalt 58 kursdeltagare från 28 olika länder i Europa samt kursdeltagare från Australien och USA. Många medlemsstater har använt materialet, metoderna och övningarna från Europols utbildning för att utforma sina egna kurser i operativ analys. Under 2010 omarbetades både kursen i finansiell analys och den i strategisk analys för Europols operativa personal. Dessa tvåveckorskurser kommer nu även att erbjudas medlemsstaternas analytiker under 2011.

2.6 EU:s expertcentrum för brottsbekämpande insatser

För att stärka sin ställning som en plattform för specialkunskap och underlätta delningen av kunskap och kommunikationen med olika expertgrupper har Europol utvecklat sin plattform för brottsbekämpningsexperter. Visionen för denna plattform är att skapa en säker miljö för specialister från en mängd olika områden inom brottsbekämpning och göra det möjligt för dem att – inom sina respektive grupper – dela kunskap, bästa praxis och icke-personuppgifter om brott. Plattformen gjordes tillgänglig på internet i november 2010. Den utvecklades inte enbart för att offentliggöra dokument, utan också för att uppmuntra godkända användare att samarbeta på nätet med hjälp av en mängd samarbetsverktyg.

Under 2010 arbetade Europol med att ta fram ett antal plattformar för experter som är tänkta att tas i bruk under 2011, framför allt på följande områden:

- Sexuellt utnyttjande av barn.
- Gränsöverskridande bevakning och kontrollerade leveranser.
- It-brottslighet (I-FOREX).
- Mordutredningar.
- Människorov, tagande av gisslan och utpressning.
- Penningförfalskning och betalkortsbedrägerier (PaySafe).
- Vittnesskydd.

Man planerar också att flytta kommunikationsplattformen Atlas till expertplattformen för särskilda operationer och terrorismbekämpande enheter.

2.6.1 Europeiskt nätverk för rådgivande grupper

Det europeiska nätverket för rådgivande grupper (EuNAT) består av rådgivande grupper och krishanteringsenheter från brottsbekämpande organ som ger strategiska och/eller taktiska råd, samordning och stöd till utredningar kring människorov, tagande av gisslan och utpressning.

EuNAT upprättar en permanent förbindelse mellan de rådgivande grupperna och Europol i syfte att underlätta det direkta internationella samarbetet för att bemöta livshotande risker. Nätverket delar bästa praxis och utvecklar standarder på detta specifika område i hela EU.

2.6.2 Hantering av informanter

Informanten är en oerhört viktig faktor i polisens verksamhet. Om en informant redan tidigt i utredningen bidrar till insamlingen av underrättelser om brottslig verksamhet finns goda chanser att utredningen blir framgångsrik. Kvaliteten på de underrättelser som samlas in står i direkt proportion till informantens kvalitet.

Grov organiserad brottslighet begränsas inte av landsgränser, så informanter kan ge underrättelser som underlättar brottsbekämpningen i ett antal länder.

Den rådande rättsliga situationen är inte enhetlig i EU när det gäller användningen av informanter, trots att samarbetet med informanter är en vanlig och utbredd metod.

2.6.3 Gränsöverskridande bevakning och kontrollerade leveranser

Användningen av dold övervakning är ett av de viktigaste moderna utredningsverktygen för att få avgörande information om brottsliga strukturer. Eftersom dagens organiserade kriminella grupper är gränsöverskridande måste de brottsbekämpande myndigheterna allt oftare hantera fall av gränsöverskridande observation och bevakning, vilket orsakar problem på både juridisk och operativ nivå.

Europol är medlem i arbetsgruppen för gränsöverskridande bevakning, vars syfte är att uppmuntra internationellt samarbete och tillhandahålla ett forum för utveckling av säkra och effektiva tekniker för övervakning i brottsbekämpande syfte.

Ett annat viktigt utredningsverktyg är utnyttjandet och den systematiska operativa användningen av dolda övervakningsmetoder tillsammans med kontrollerade leveranser. En sammanställning över de olika medlemsstaternas lagstiftning om kontrollerade leveranser finns tillgänglig på cd-rom för att experterna ska ha tillgång till information om problem som kan uppstå vid gränsöverskridande samarbete.

2.6.4 Vittnesskydd

Vittnesskyddet är en av hörnstenarna i kampen mot organiserad brottslighet och terrorism, och Europols nätverk för vittnesskydd är det största i världen. Europols vittnesskydd omfattar följande tjänster:

- Harmonisering av olika nationella program.
- Utveckling av nya enheter och program för vittnesskydd.
- Standardisering av processer såsom omplacering av vittnen.
- Utbildning av personal som arbetar med vittnesskydd.

Högre utbildning om vittnesskydd

Detta projekt som bedrivs gemensamt av Storbritannien och Europol tillhandahåller för första gången ett standardiserat utbildningsprogram för vittnesskydd på EU-nivå. Kursen är två veckor lång och inleds 2011.

2.6.5 Europols arbetsgrupp för mordrelaterade frågor

År 2009 föreslog Storbritannien att man skulle upprätta en kontaktpunkt för mordrelaterade frågor vid Europol. Detta förslag fick stöd från cheferna för Europols nationella enheter 2010. Arbetsgruppen kommer att bli en sakkunnig myndighet i strategiska mordrelaterade frågor och kommer att baseras på ett omfattande deltagande från tillämparna med hjälp av ett sammankopplat nätverk för EU:s mordutredare.

En annan viktig del av förslaget var att fastställa ett centralt kunskapsarkiv för vissa mordrelaterade ämnen. Fokus kommer främst att ligga på

- seriemördare,
- mord med koppling till organiserad brottslighet,
- särskilda tillvägagångssätt i vissa fall, till exempel hedersmord eller skolmord,
- nya tendenser på området och nya utredningstekniker.

Dessa mål kommer att uppnås genom utarbetandet av en teknisk lösning som stöder internetbaserade nätverk för utbyte av information, bästa praxis och kommunikation mellan experter.

2.7 Uppgiftsskydd

Europol har ett av de säkraste systemen för uppgiftsskydd inom brottsbekämpningsområdet. Europols uppgiftsskyddsombud ser till att reglerna för uppgiftsskydd efterföljs, och detta gäller även behandlingen av uppgifter som rör Europols personal. Enhetens främsta uppgift är att skapa en skräddarsydd politisk ram som tillgodoser de operativa enheternas behov och samtidigt skyddar de registrerade personernas grundläggande rättigheter på uppgiftsskyddets alla områden.

Ramen för revisionsverksamhet fastställs nu i Europols revisionspolicy för uppgiftsskydd. Dessutom har uppgiftsskyddsombudet mot denna bakgrund utarbetat bestämmelser för kontroll av personuppgiftshämtning som ingående beskriver mekanismer för att kontrollera lagligheten hos hämtning av personuppgifter i Europols system. I dessa bestämmelser fastställs, i enlighet med artikel 18 i Europolbeslutet och styrelsens beslut om genomförande enligt denna artikel, precisa krav på revisionsloggar för uppgiftsskydd.

När personuppgifter behandlas av Europol sker detta i överensstämmelse med datasäkerhetskrav som har integrerats i systemet i enlighet med nya sekretessregler.

När det gäller uppgifter med koppling till Europols personal fokuserar uppgiftsskyddsombudet på behandling av uppgifter i personal- och säkerhetsfrågor. Ombudet hjälper Europols enheter att utarbeta meddelanden om uppgiftsskydd.

Behandling som utgör särskilda risker för de registrerade personernas rättigheter och friheter kontrolleras på förhand av Europols gemensamma tillsynsmyndighet. Under 2010 lämnade uppgiftsskyddsombudet in ett flertal meddelanden till den gemensamma tillsynsmyndigheten för yttrande. Vid årets slut utfärdade den gemensamma tillsynsmyndigheten yttranden om följande meddelanden om förhandskontroll:

- Personalutveckling och översyn.
- Rekryterings- och urvalsprocess.

I enlighet med bestämmelserna i Europolbeslutet kommer uppgiftsskyddsombudet att lägga fram en detaljerad verksamhetsrapport för 2010.

© Fotolia

3. Europols operativa verksamhet

Ett av Europols främsta mål är att ge EU:s brottsbekämpande myndigheter stöd dygnet runt, alla dagar i veckan. Stödet tillhandahålls inom Europols behörighetsområden och även i gränsöverskridande fall som omfattar flera brottsområden.

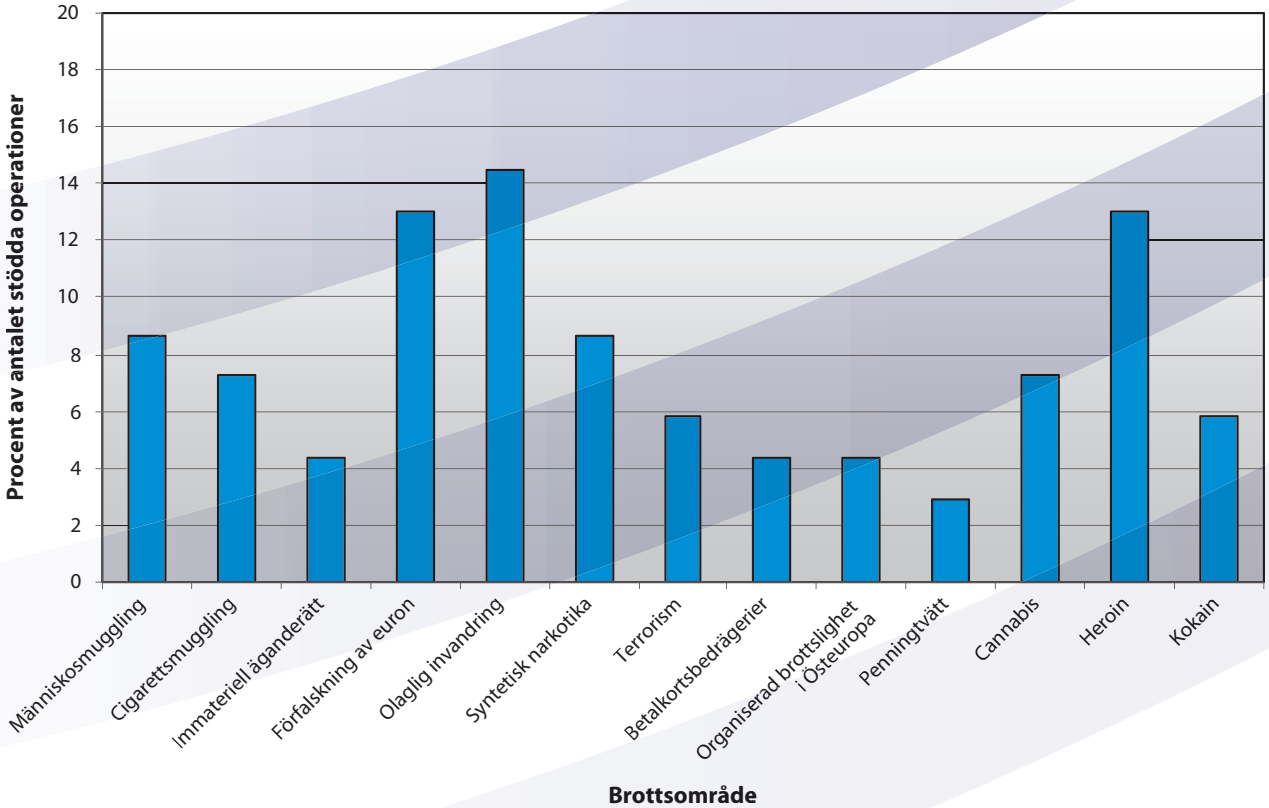
Det operativa stödet kan också utökas till medlemsstaterna genom utplacering av Europols mobila kontor med utsedda analytiker och experter som ger stöd på plats i medlemsstaterna.

Det mobila kontoret: en uppkoppling i realtid till Europols centraliserade databaser och expertplattformar

Europol har utvecklat ett effektivt mobilt kontor som gör det möjligt för Europols personal att i enlighet med högsta möjliga säkerhetskrav få tillgång till samtliga verktyg för hämtning och analys av information även från avlägsna platser. Under 2010 genomförde Europol omfattande förbättringar av sitt mobila kontor, vilket gjorde att det kan användas på ett snabbare och mer flexibelt sätt.

Operativt stöd till medlemsstaterna under 2010

Källa: Europols användarenkät 2010.

Under 2010 anslog Europol 200 000 euro i finansiellt stöd till operativa möten. På så sätt kunde EU:s medlemsstater och vid behov även tredjeländer få ersättning för sina delegaters resekostnader i samband med nära 70 operationer.

OPERATIVT STÖD FRÅN EUROPOL

Typ av operativt stöd	Antal fall
Kriminaltekniskt/tekniskt ([2]) stöd	125
Operativ analys	78
Finansiellt stöd till operativa möten	60 ([3])
Finansiellt stöd till utredningar (förfalskning av euron)	35 ([4])
Anordnande av operativa möten	33
Mobilt kontor (på plats-analys)	31
Samordning	23

Källa: Europols användarenkät 2010.

KOMMENTARER FRÅN EUROPEISKA EXPERTER OCH UTREDARE INOM BROTTSBEKÄMPNING

"Jag har inget att anmärka på någon aspekt av Europols arbete för vår räkning under denna utredning. Rapporterna var så väl utformade, väl avvägda och utmärkta till innehållet att vi till och med övervägde att använda något av materialet som bevismaterial." (Utredare, Storbritannien)

"I dessa utredningar har Europol visat sig fungera som en utmärkt informationsportal för olika länder. Kommunikationen var mycket effektiv. Den analys som gjordes var mycket klargörande." (Utredare, Österrike)

"… Europol är den perfekta plattformen för att utbyta underrättelser mellan 27 medlemsstater." (Expert, Belgien)

"Detta var en komplicerad utredning med kopplingar till flera olika länder och ett flertal misstänkta. Analytiker som arbetade med analysregistret Sustrans lade ner mycket tid och energi på denna målgrupp, och resultatet var mycket lyckat. De förtjänar mycket beröm för sin hjälp till medlemsstaterna i detta fall." (Expert, Irland)

"Ett snabbt internationellt utbyte som avslöjade kopplingar mellan flera internationella utredningar." (Utredare, Belgien)

"Arbetet med analysregistret var oerhört betydelsefullt och gav ett mervärde till utredningen." (Utredare, Frankrike)

([2]) Exempelvis tekniska undersökningar av tryckmaskiner som används till förfalskning (71 förfrågningar).

([3]) Det totala belopp som betalats fram till slutet av december 2010 var 106 349 euro. Ytterligare 102 650 euro utlovades, vilket gav en genomförandegrad på 100 procent av den tillgängliga budgeten (209 000 euro).

([4]) 157 414 euro.

Operation Athena II

Två tjänstemän från Europol och det mobila kontoret hjälpte den spanska tullmyndigheten med operation Athena II i april 2010.

Operation Athena II var en gemensam tulloperation inriktad på gränsöverskridande transporter av kontanter och andra betalmedel som kriminella organisationer använder för att finansiera sin kriminella verksamhet och tvätta kriminella tillgångar.

Tullmyndigheter från 19 länder inom och utanför EU (Algeriet, Marocko, Norge, Tunisien och USA) deltog tillsammans med internationella byråer som Europol, Interpol och Världstullorganisationen.

Denna operation gav följande resultat:

- Varningsmeddelanden utfärdades (rapporter om människor som uppgav att de reste med mer än 10 000 euro samt varningar om misstänkta kontantleveranser).
- Meddelanden om beslagtagande utfärdades (i syfte att rapportera upptäckande och beslagtagande av kontanter eller andra betalmedel till ett värde på över 10 000 euro).
- Kontanter till ett totalt värde av 5,5 miljoner euro beslagtogs och varningsmeddelanden om kontanter till ett värde av 26,5 miljoner euro utfärdades.
- Europol hanterade 110 varningsmeddelanden och 128 meddelanden om beslagtagande samt utförde sökningar i Europols system som resulterade i ett flertal kopplingar.
- Europols arbete genererade fyra kopplingar som bevisade att enorma mängder kontanter transporterades genom två EU-länder.

3.1 Terrorism

Nästan tio år efter attackerna i New York den 11 september 2001 utgör terrorismen fortfarande ett allvarligt hot mot EU:s medlemsstater. Extremister och terroristgrupper som bland annat al-Qaida arbetar aktivt i EU och påverkar EU-medborgarnas liv. Kampen mot extremism och terrorism är därför en av EU:s och Europols främsta prioriteringar.

Europol hjälper medlemsstaterna att genomföra lyckade utredningar på detta område genom att tillhandahålla följande produkter och tjänster:

- Analyser och analytiska produkter såsom rapporter, hotbildsbedömningar och felande länkar i pågående internationella utredningar.
- Informationsutbyte och tillgång till Europols databaser, utbytessystem och andra expertplattformar.
- Expertkunskap genom Europols mobila kontor som möjliggör stöd på plats.
- Andra skräddarsydda produkter och tjänster såsom Modus Operandi Monitor (övervakning av tillvägagångssätt), nätverket för en första reaktion, det europeiska ammunitionsröjningsnätverket, EU:s bombdatasystem med mera.
- Utarbetande av Europols årliga rapport om den rådande situationen och tendenserna inom terrorismen i Europa (TE-SAT), som syftar till att fastställa grundläggande fakta och siffror avseende terroristattacker och arresteringar i EU, inklusive nya trender.

3.1.1 Modus Operandi Monitor

Modus Operandi Monitor är ett sätt att utveckla den övergripande verksamhetsmodell som kontinuerligt utvärderar händelser med koppling till terrorism och/eller utredningar som påverkar säkerhetssituationen i EU genom att särskilt fokusera på vissa element i terroristernas tillvägagångssätt. Detta ger ett mervärde, eftersom resultatet kopplas till Europols underrättel-

seprodukter och syftar till att tillhandahålla expertkunskap och underrättelser i realtid till de berörda organen i medlemsstaterna.

3.1.2 Nätverket för en första reaktion

Nätverket för en första reaktion är ett verktyg som utvecklats av Europol och som gör det möjligt för brottsbekämpande organ att reagera snabbt på terroristattacker i Europa. En grupp experter på terrorismbekämpning från Europol och medlemsstaterna kan sammankallas omedelbart för att hjälpa den drabbade medlemsstaten i alla operativa och tekniska frågor. I sådana fall kommer denna expertgrupp att använda Europols servicecentrum för att säkerställa ett effektivt informationsutbyte med alla inblandade parter. Förutom att erbjuda hjälp i krissituationer syftar nätverket för en första reaktion även till att tillhandahålla strategiska råd till experter på terrorismbekämpning på hög nivå. Denna rådgivning anpassas till hur tillvägagångssättet sett ut under en viss attack.

© Jean-François Guiot

Operation i samarbete med den brittiska poliskåren i Manchester med omnejd

Under 2010 hjälpte Europol den terrorismbekämpande enheten vid poliskåren i Manchester med en terrorismbekämpande insats i Storbritannien. Den huvudmisstänkte dömdes till två års fängelse efter att ha förklarats skyldig på två åtalspunkter enligt avsnitt 58 i Storbritanniens terroristlag om innehav av materiel i syfte att bedriva terrorism.

Europol genomförde en undersökning av cirka 6 000 elektroniska dokument, de flesta skrivna på arabiska, som tillhandahållits av polisen i Manchester i syfte att identifiera vilka dokument som skulle kunna utgöra ett säkerhetshot i Storbritannien. Den så kallade Check the Web-gruppens första bedömning av innehållet följdes av mer riktade analyser av vissa uppsättningar dokument på begäran av Manchesterpolisen. Digitala kriminaltekniska verktyg tillämpades på det digitala materialet och gjorde det möjligt att isolera relevanta filer. Elektroniska filer stämdes av mot Europols system, vilket visade att det även förekom terroristmaterial som tidigare använts som bevismaterial inför domstol.

Europols arbete ledde till att man kunde identifiera en extremistisk predikant som var av intresse för andra utredningar i EU. Check the Web-gruppen använde det material som tillhandahållits av Manchesterpolisen för att analysera och bedöma den ideologi som förespråkades av denna misstänkte. Den rapport som Europols Check the Web-grupp utarbetade och en hotbildsbedömning av den misstänkte och hans EU-baserade anhängare gav ytterligare kopplingar till pågående utredningar i medlemsstaterna.

3.1.3 Det europeiska ammunitionsröjningsnätverket

Det europeiska ammunitionsröjningsnätverket skapades för att experter skulle kunna utbyta information om röjning av ammunition. Nätverket bidrar till utarbetandet av bästa praxis och anordnar utbildningar i samarbete med EU:s medlemsstater och tredje parter. Det hjälper också ammunitionsröjningsenheterna att hålla sig uppdaterade med den senaste utvecklingen. Nätverket är öppet för alla enheter inom polis, regering och militär som hanterar sprängämnen. Det bedriver utbildningar och annan verksamhet.

3.1.4 EU:s bombdatasystem

EU:s bombdatasystem tillhandahåller en plattform för att dela aktuell och relevant information och underrättelser om sprängmedel, brandfarliga och explosiva anordningar samt kemiskt, biologiskt, radiologiskt och nukleärt material (CBRN). EU:s bombdatasystem innehåller också databaser över händelser med koppling till sprängmedel och CBRN-ämnen samt bibliotek och expertforum.

EU:s bombdatasystem infördes med goda resultat i oktober 2010 efter att man slutfört ett tvåårigt intensivt projekt i syfte att harmonisera och centralisera informationsutbytet mellan bombdatacentrum i EU:s medlemsstater. Projektet finansierades av Europeiska kommissionen.

3.1.5 Sjöröveri

Från början av 2010 integrerades frågor med koppling till sjöröveri i Europols terrorismbekämpande verksamhet. Sedan sjöröveriet blivit ett stort problem har sjöfartsindustrins kostnader ökat okontrollerat på grund av ökade försäkringskostnader, säkerhetsrelaterade kostnader och ökade driftkostnader på grund av längre alternativa färdvägar. Enligt vissa underrättelser kan sjöröveriet vara kopplat till andra kriminella företeelser, till exempel människo-, vapen- och narkotikasmuggling. I nära samarbete med Interpol och med stöd från 10 av EU:s medlemsstater och Eurojust utbyter Europol information om brottslig verksamhet i samband med sjöröveri. Europols inblandning i denna fråga är inriktad på identifieringen av huvudförbrytare, logistiska tillgångar och finansiella flöden med koppling till denna brottsliga verksamhet.

I november 2010 krävde FN:s säkerhetsråd i en enhälligt antagen resolution att alla 192 medlemsstater skulle samarbeta med Europol och Interpol för att bekämpa de kriminella nätverk som är inblandade i sjöröveriet utanför Somalias kust. Detta var ett viktigt framsteg, eftersom internationella brottsbekämpande myndigheter tillhandahåller den avgörande kopplingen mellan de arresteringar som utförs genom militära insatser och de utredningar och åtal som riktas mot sjörövare och kriminella nätverk med koppling till sjöröveri.

3.1.6 Terrorismdatabasen

Europol förbereder sig för att upprätta en gemensam terrorismdatabas i syfte att modernisera EU:s terrorismbekämpning. Detta kommer att ske genom att man på ett bättre sätt införlivar EU:s definition av terrorism, är flexibel och på lämpligt sätt tillgodoser medlemsstaternas och tredje parters behov samt tydligt fokuserar på gemensamma intresseområden. Denna strategi återspeglas generellt genom förbättringar i den dagliga förvaltningen, bland annat nya vetenskapliga framgångar inom till exempel kriminalteknisk analys, fingeravtryck och DNA.

Programmet för att spåra finansiering av terrorism

Den 1 augusti 2010 trädde avtalet mellan EU och USA om programmet för att spåra finansiering av terrorism ([5]) i kraft. En av Europols viktigaste uppgifter blev då att granska USA:s förfrågningar till utsedda tillhandahållare av finansiella betalningsmeddelanden inom EU. Utöver denna granskande roll har Europol skapat en gemensam kontaktpunkt för sina analysregister och EU:s medlemsstater i syfte att samordna alla utbyten med USA avseende detta avtal. Europols arbete omfattar spontant tillhandahållande av information och behandling av USA:s framställningar om sökningar inom ramen för programmet för att spåra finansiering av terrorism. Målet med detta nya samarbete mellan USA och EU är att identifiera, spåra och lagföra finansiering av terrorism.

3.2 Narkotika

Narkotika är ett stort problem för EU-medborgarna, eftersom det påverkar både samhällets och individens hälsa och säkerhet. Bekämpning av narkotikarelaterad brottslighet har varit en av Europols prioriteringar ända från början.

3.2.1 Syntetisk narkotika

Den olagliga framställningen av syntetisk narkotika, framför allt amfetamin och ecstasy har stor omfattning i EU. Varje år identifieras och stängs 60–90 storskaliga produktionslokaler. Lagerlokaler för potentiellt farliga kemiska prekursorer som används vid framställning av narkotika upptäcks ofta i samband med utredningar i medlemsstaterna.

Europols operativa stöd omfattar samordning och inledning av brottsutredningar samt stöd på platsen till EU:s brottsbekämpande organ vid stängning av anläggningar för olaglig framställning av syntetisk narkotika. Europols experter hjälper de brottsbekämpande myndigheterna att på ett säkert sätt stänga dessa anläggningar för narkotikaframställning och att samla in bevismaterial. Europol utför också tekniska undersökningar av specialtillverkad och industriell utrustning som beslagtagits vid anläggningar för framställning och lagring av narkotika.

Operation Tex – Cospolinitiativet

Europol har sedan 2005 hjälpt enheten för syntetiska droger inom Cospol (Comprehensive Operational Strategic Planning for the Police). På grundval av Europols analys och pågående undersökningar i ett flertal medlemsstater, valde enheten i februari 2010 ut en specifik målgrupp av stort värde för en gemensam utredning. Tillsammans med Belgien, Tyskland och Nederländerna inledde Europol en gemensam operation som fokuserade på en organiserad kriminell grupp som leddes av den utvalda målgruppen och som var inblandad i storskalig produktion av syntetisk narkotika.

I maj 2010 blev det tydligt att de misstänkta var redo att inleda produktionen av syntetiska droger i Belgien. Den federala polisen i Hasselt i Belgien begärde Europols operativa och tekniska stöd för att eventuellt kunna stänga den illegala produktionsanläggningen.

([5]) Rådets beslut 2010/412/EU av den 13 juli 2010 om ingående av avtalet mellan Europeiska unionen och Amerikas förenta stater om behandling och överföring av uppgifter om finansiella betalningsmeddelanden från Europeiska unionen till Förenta staterna i enlighet med programmet för att spåra finansiering av terrorism (TFTP).

Europol sände ut stöd på platsen och hjälpte till med ingående tekniska utredningar och expertkunskap. Som ett resultat av detta stängde den federala polisen i Hasselt i nära samarbete med Europol ett stort och sofistikerat laboratorium för olaglig framställning av narkotika med kapacitet att producera hundratals kilo syntetisk narkotika. Priset i missbrukarledet i Europa på en sådan produktion beräknades till flera miljoner euro.

Sex huvudmisstänkta arresterades i Belgien och stora mängder kemikalier beslagtogs. Samtidigt utförde det nederländska rättsväsendet husrannsakningar och beslagtog mer syntetisk narkotika, kokain och stora mängder pengar och kemikalier. Kopplingar till andra anläggningar för olaglig framställning av syntetisk narkotika (t.ex. i Tyskland och Nederländerna) har redan identifierats via Europols system för jämförelse av olagliga laboratorier.

Europol var inblandad redan när denna lyckade operation inleddes i februari 2010 genom att ta initiativet till den gemensamma inriktningen på den högprioriterade målgruppen. Under operationen tillhandahöll Europol 13 analysrapporter och en specialistrapport till utredarna. Två interna operativa möten och tekniskt stöd på plats tillhandahölls också. Som ett resultat av dessa gemensamma aktiviteter dömdes de huvudansvariga till sex års fängelse.

Stängning av narkotikalaboratorier

Europols system för jämförelse av olagliga laboratorier innehåller ingående fotografisk och teknisk information om anläggningar för framställning, lagring och dumpning av syntetisk narkotika. Detta gör det möjligt att hitta överensstämmande information om utrustning, material och kemikalier som tagits i beslag. Dessutom innehåller Europols system för syntetisk narkotika information om tillvägagångssätt och viktiga beslagtaganden. Detta gör det möjligt att identifiera likheter mellan beslagtaganden och bidrar till att profilera och rama in kriminella grupper.

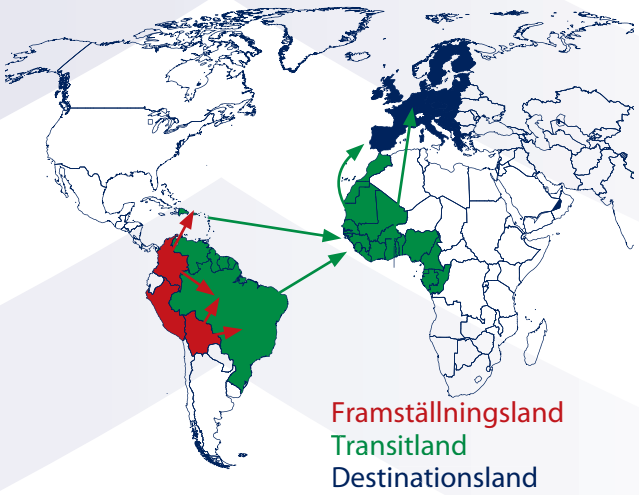
3.2.2 Kokain

Kokain är nu det näst mest använda olagliga ämnet i Europa efter cannabis.

Tre miljoner eller 2,2 procent av EU:s ungdomar (15–34 år gamla) uppges ha använt kokain det senaste året. Cirka 13 miljoner vuxna (15–64 år gamla) har använt kokain någon gång i livet. Detta återspeglar den snabbt växande smuggelhandeln och spridningen av kokain i EU. EU är världens näst största konsument av kokain efter USA.

Europol hanterar de kokainrelaterade organiserade kriminella nätverken inom ramen för ett särskilt inrättat projekt. För projektet har ett analysregister upprättats. Genom detta projekt kan Europol

- tillhandahålla centraliserade tjänster för snabb och effektiv behandling och analys av uppgifter med koppling till kriminella nätverk som smugglar kokain,
- sprida analysrapporter för att stödja medlemsstaternas pågående utredningar,
- främja inrättandet av parallella utredningar och bedriva gemensamma operationer,
- identifiera möjligheter att upprätta gemensamma utredningsgrupper,
- tillhandahålla taktisk och strategisk information om huvudmisstänkta och medbrottslingar,
- spåra penningleveranser med ursprung i kokainsmuggling och hjälpa medlemsstaterna att frysa och beslagta dessa illegala intäkter,
- inleda och förstärka det operativa och strategiska samarbetet samt informationsutbytet mellan länder inom och utanför EU med fokus på att störa kriminella nätverk.

Framställningsländer, transitländer och slutdestinationer för kokainet.

Inom detta särskilda projekt driver Europol sitt Cocaine Logo-system som består av databaserna Cocaine Logo, Cocaine Punch och Specific Means of Concealment.

Operativt och tekniskt stöd till Estland

Den 22 september 2010 anlände en varusändning innehållande 217,3 kg kaffepulver med godsflygplan till Estland från Venezuela via Tyskland. Den tyska tullmyndigheten hade redan upptäckt att varusändningen testats positiv för kokain, och i samarbete med utredningsavdelningen vid Estlands skatt- och tullmyndighet anordnades en kontroll av leveransen.

Europol tillhandahöll omedelbart två mycket omfattande rapporter om laboratorier för omvandling av kokain, tillvägagångssätt för utvinning och omvandling av kokain, vilka kemikalier och vilken utrustning som används samt information om riskerna vid utvinning och omvandling av kokain. Förutom daglig kontakt tillhandahölls också ytterligare information om laboratorier som upptäckts i andra EU-länder där liknande varuleveranser behandlats.

På grundval av dessa rapporter med efterföljande rådgivning och under senare husrannsakningar hittade och identifierade utredarna en lista över kemikalier som används för omvandling och rening av kokain.

Totalt 48 kg kokain beslagtogs. Två estniska medborgare och två andra personer misstänks för drogrelaterade brott. Ytterligare tre misstänkta har häktats på åklagarens begäran.

3.2.3 Heroin

EU är en stor global konsumentmarknad för opiater. Tillgången och efterfrågan på opiater, till exempel heroin, är relativt liten jämfört med syntetiska droger och cannabis, men de sociala, ekonomiska och hälsorelaterade problem som orsakas av denna typ

av missbruk är betydande, och heroinet utgör fortfarande ett stort hot mot samhällets säkerhet och hälsa i EU. Enligt uppskattningar från FN:s drog- och brottsbekämpningsbyrå behövs 100 ton heroin varje år för att tillgodose EU:s heroinmarknad. Cirka 8–15 ton beslagtas årligen av EU:s brottsbekämpande myndigheter.

Europols heroinprojekt går ut på att avslöja kriminella organisationer som är inblandade i framställning och smuggling av heroin och på att stödja medlemsstaterna i deras utredningar. Ett antal lyckade underprojekt har hjälpt medlemsstaterna att uppnå sina mål om att bekämpa denna verksamhet.

Under 2010 stödde Europol utredningar och initiativ riktade mot organiserade kriminella grupper från Västafrika, som verkade i flera av EU:s regioner, samt grupper som smugglade heroin längs Balkanvägen. Europol sammankallade en rad operativa möten både i sätet i Haag och i medlemsstaterna. Under 2010 levererade Europol följande produkter:

- 44 matchningsrapporter.
- 4 analysrapporter.
- 2 underrättelsemeddelanden.

3.2.4 Cannabis

Cannabis är den vanligaste drogen på global nivå när det gäller produktion, smuggling och konsumtion. Den finns i olika former, till exempel bladdelar från cannabis (marijuana), cannabisharts (hashish) och cannabisolja. Europeiska unionen är en stor konsumentmarknad för cannabis.

© Guardia Civil

Europols projekt Cannabis inleddes i mars 2010 på begäran av ett flertal medlemsstater. Projektet är ett försök att införa, stödja och samordna underrättelseaspekter i utredningarna och samtidigt främja informationsutbytet och kunskapen om samt erfarenheten av cannabis. Projekt Cannabis är uppdelat i två underprojekt som fokuserar på storskalig smuggling av cannabis samt odling och framställning av cannabis.

Projekt Cannabis inbegriper Europols jämförelsesystem för cannabisodlingar (ECCCS) och Europols logosystem för cannabis (ELSC). Projektet stöder också, och stöds av, verksamheten i den europeiska expertgruppen för cannabis. Trots att det är ett nytt projekt har det redan varit till hjälp vid flera operativa ärenden.

3.3 Människosmuggling

Människosmuggling är ett allvarligt brott som förekommer i samtliga medlemsstater. Män, kvinnor och barn utnyttjas dagligen av både enskilda brottslingar och organiserade kriminella grupper i hela EU. Det är omöjligt att fastställa människosmugglingens exakta omfattning på grund av att det saknas ett harmoniserat system för uppgiftsinsamling, men antalet offer beräknas vara hundratusentals bara i Europa. Enligt information som lämnats till Europol under 2010 är nästan varje EU-land drabbat av detta allvarliga brott, antingen som ursprungs-, transit- eller destinationsland.

Under 2010 kom de identifierade offren för människosmuggling enligt uppgifter i Europols system främst från

- det sydöstra kriminella navet,
- det nordöstra kriminella navet,
- Västafrika,
- Asien.

Sexuellt utnyttjande är det vanligast rapporterade syftet med smugglingen, men människosmugg-

ling i syfte att arbetsmässigt exploatera personer är också vanligt förekommande och upptäcks ofta inte på grund av att allmänheten inte är medveten om problemet. Under 2010 identifierades en ny tendens när man fann att syftet med människosmugglingen kunde vara att otillbörligen söka socialbidrag och barnbidrag. Offren för detta brott är ofta helt omedvetna om att de bidrag de har rätt till i själva verket tas ut av smugglarna.

Samtidigt som många människor fortfarande smugglas över gränserna, antingen legitimt eller på annat sätt, har den interna eller inrikes smugglingen ökat, och detta inbegriper även EU-medborgare som smugglas inom Europeiska unionen.

Europol utarbetar regelbundna rapporter om människosmuggling för att hjälpa medlemsstaterna att identifiera de hot som smugglingsnätverken utgör. Europol anordnar också operativa möten för att utredare ska kunna träffas regelbundet och utbyta operativ information om pågående fall.

Europol var närvarande under 2010 och bidrog till flera operationer mot människosmuggling. Europol

- tillhandahöll operativt stöd på plats genom att utnyttja sitt mobila kontor två gånger, vilket gjorde det möjligt för utredarna att få tillgång till databaser och analysverktyg direkt från operationerna,
- stödde aktivt 14 smugglingsutredningar på hög nivå,
- stödde många enskilda utredningar, vilket ledde till en potentiell identifiering av större nätverk för människosmuggling.

Gemensamma utredningsgrupper

Gemensamma utredningsgrupper kan upprättas för att ytterligare förbättra polissamarbetet. Grupperna består av rättsliga myndigheter och polismyndigheter från minst två medlemsstater. De ansvarar för att genomföra brottsutredningar i specifika frågor under en begränsad tidsperiod. Europol och Eurojust kan delta i och samordna de gemensamma utredningsgruppernas arbete.

Under 2010 deltog Europol i sju gemensamma utredningsgrupper och undertecknade i det sammanhanget avtal om gemensamma utredningsgrupper med sju av EU:s medlemsstater. Europol medverkade dessutom aktivt och stödde flera andra gemensamma utredningsgrupper utan att upprätta ett formellt avtal.

Operation mot människosmuggling

I november 2010 hjälpte Europol den österrikiska och den ungerska polisen att rädda offer för sexsmuggling och att arrestera organisatörerna av nätverket för människosmuggling.

Fem unga kvinnor från Ungern och Rumänien hölls fångna som sexslavar i ett hus i södra Ungern och hotades med sexuella, fysiska och psykiska övergrepp. Kvinnorna flyttades sedan till Österrike där de tvingades till prostitution och på nytt var inlåsta utan någon kontakt med familj och vänner. De tvingades ha sex med 15–20 kunder varje dag och utsattes regelbundet för övergrepp av sina fångvaktare. Dessa kvinnor kom från fattiga förhållanden och ”rekryterades” med falska löften om arbete som hembiträde.

Som ett resultat av operationen arresterade den ungerska polisen den huvudmisstänkte, en 54-årig ungrare och hans 36-åriga ungerska medbrottsling. Under husrannsakningarna beslagtog polisen vapen, en betydande summa kontanter, smycken och andra tillgångar till ett värde av flera tusen euro.

© Hungarian Police

Dessutom beslagtogs it-utrustning och kommunikationsutrustning tillsammans med en stor mängd bevismaterial rörande kriminell verksamhet de senaste tio åren.

Europol skickade sina experter till området för att samordna simultana operationer i både ursprungslandet och destinationslandet. Dessutom tillhandahöll Europol särskilda operativa analyser som genom en avstämning mellan offren och de uppgifter som redan fanns i Europols databaser bidrog till att man upptäckte internationella kopplingar och kunde fastställa kopplingar till andra rapporterade fall. Europol analyserade också uppgifter från specificerade räkningar och finansiella transaktioner som samlats in under dagen för tillslaget, vilket resulterade i att de misstänkta kunde åtalas på ännu fler punkter.

Operation Golf

28 barn räddades som ett led i en stor gemensam operation under ledning av Storbritanniens stadspolis och Europol. Operationen slutfördes i oktober 2010 och var en del av en mer omfattande utredning som kallades operation Golf och som utgjordes av en gemensam utredningsgrupp bestående av stadspolisen och Rumäniens nationella polis. Målet med den gemensamma utredningsgruppen var att bekämpa ett organiserat kriminellt nätverk som smugglade och utnyttjade romska barn.

© Fotolia

Hittills har utredningen lett till att 126 personer arresterats. Brotten omfattar människosmuggling (inbegripet intern smuggling i Storbritannien), penningtvätt, bidragsbedrägeri, vanvård av barn, störande av rättvisan, stöld och häleri. Rättegångarna pågår fortfarande.

Det främsta målet med operationen, som omfattade husrannsakningar på 16 adresser i Ilford i Essex, var att skydda potentiellt utsatta barn.

De barn som hittades togs till ett särskilt centrum med personal från polisen, lokala myndigheter samt den lokala hälso- och sjukvården. Där gjordes enskilda bedömningar av varje barn. Man undersökte hur barnen mådde och försökte att ta reda på om de hade utsatts för övergrepp och/eller vanvård.

Europol var en aktiv medlem av den gemensamma utredningsgruppen och gav stöd till de behöriga myndigheterna. Europol

- gav expertrådgivning om hur man upprättar en gemensam utredningsgrupp och planerar strategiska och operativa aktiviteter,
- gav analytiskt stöd under hela utredningen. Ett av de viktigaste resultaten av denna analys var identifieringen och prioriteringen av den organiserade kriminella gruppens viktigaste mål, både i Rumänien och i Storbritannien,

- tillhandahöll stöd på plats genom att använda det mobila kontoret i Storbritannien och i Rumänien vid fyra tillfällen. Vid varje tillfälle genomfördes realtidskontroller av databasen för att underlätta insamlingen av underrättelser och den brittiska och den rumänska polisens tvångsåtgärder (rannsakningar och arresteringar),
- utarbetade och spred 67 analysrapporter,
- identifierade de viktigaste kopplingarna till andra EU-länder, framför allt Belgien och Spanien.

Kvaliteten på och omfattningen av Europols analys var oerhört viktig för ärendets utveckling. Europol väntas ge ytterligare stöd inom en snar framtid.

Smugglarnas utnyttjande av barn betraktas nu **inte enbart som ett sätt att tjäna pengar, utan också som ett sätt att se till att polisens utredningar hindras av att misstänkta barn och barnvittnen är inblandade**. Ytterligare åtgärder måste vidtas för att hantera dessa ytterst utsatta människor. I många fall har barnen ”uppfostrats” till att inte samarbeta med myndigheter.

3.4 Sexuellt utnyttjande av barn

Framställningen och distributionen av olagligt innehåll som skildrar sexuellt utnyttjande av barn underlättas framför allt genom internet. Den anonymitet som detta kommunikationsmedel erbjuder gör det svårt att identifiera och lokalisera förbrytare. Upptäckten av olagligt material är endast en del av arbetet som kan bli början till en utredning av ett brott mot ett barn. Spårandet och identifieringen av barnoffer är en prioritering, och en ytterligare utmaning för brottsbekämpningen.

Internet utgör också en plattform för andra brott mot barn, till exempel gromning ([6]), vilket innebär att ta kontakt med barn i sexuellt syfte via internet. När material som skildrar övergrepp mot barn publiceras på internet utgör detta ett permanent och återkommande övergrepp mot det barn som visas i materialet.

Rådande tendenser

- Barnsexförbrytare utnyttjar allt oftare sofistikerad programvara för att skydda sin anonymitet. De använder sig av lagring på nätet och avancerad krypteringsteknik för att förhindra polisens digitala kriminaltekniska undersökningar.
- Brottslingarna verkar rikta in sig på dolda kanaler där privat tillträde endast beviljas vissa särskilt ”utvalda”. Detta ”urval” görs på grundval av hur stor mängd och vilken typ av bilder på sexuella övergrepp som personerna i fråga delar med sig av.
- Det senaste året rapporterades en global minskning i antalet kriminella nätverk som erbjöd webbplatser med betaltjänster som skildrade övergrepp mot barn.
- Andra företeelser har börjat dyka upp, till exempel cybersexturism, där barn utsätts för övergrepp framför en webbkamera efter att beställning och betalning mottagits.

([6]) Nätgromning innebär att en person tar kontakt med ett barn som inte har uppnått sexuell myndighetsålder enligt nationell rätt, i syfte att utöva sexuella aktiviteter med barnet.

- Barnsexförbrytare reser eller migrerar till särskilda länder där barn säljs av sina familjer eller av människosmugglare för sexuellt utnyttjande och för framställning av material med sexuella övergrepp mot barn.
- Material med sexuella övergrepp mot barn kan vara producerat av tonåringar eller barn som underskattar riskerna med att sprida bilder eller videoklipp på sig själva. I vissa fall övertalas eller tvingas de att producera materialet av barnsexförbrytare genom gromning på nätet.
- Att bedriva gromning på nätet och att skicka sexuella meddelanden till ungdomar med hjälp av mobiltelefoner och multimedieverktyg (så kallad sexting) är andra tendenser som har noterats.

Ett särskilt analysregister upprättades 2011 för att förebygga och bekämpa verksamheten bland de kriminella nätverk som är inblandade i produktion, försäljning eller spridning av material med sexuella övergrepp mot barn och relaterade brott. Hittills har tusentals underrättelser och analysrapporter spridits av Europol till brottsbekämpande organ, vilket gjort det möjligt att identifiera över 2 000 barnsexförbrytare och ett lika stort antal offer. Europol har också hjälpt medlemsstaterna att göra kriminaltekniska undersökningar av kopior på digitalt material som beslagtagits av polisen.

Operation Comfort

I början av 2010 fick den nederländska nationella polisen information och uppgifter från ett nederländskt webbhotell om att någon hackat sig in på en av kundernas servrar. Hackarna hade placerat bilder innehållande material med sexuella övergrepp mot barn på den kapade webbservern. Företaget sparade loggfilerna för den specifika servern, inbegripet det upptäckta materialet med övergrepp mot barn, och skickade allt till den nederländska polisen.

Den nederländska polisen förde in brottsuppgifterna i Europols databaser. Europol analyserade uppgifterna och skickade ut analysrapporter till samtliga drabbade länder. Under analysen identifierades 3 931 mål inom EU och 6 041 utanför EU.

Operation Venice Carnival

Operation Venice Carnival sträckte sig från 2009 till 2010. Den italienska post- och kommunikationspolisen och Europol avslöjade en kriminell grupp som installerade sabotageprogram på företags oskyddade webbservrar för att sprida chockerande material med sexuella övergrepp mot barn på internet.

Den italienska polisen fick för första gången kännedom om denna kriminella verksamhet när en mormor som letade presenter till sina barnbarn på internet helt ovetande klickade på en länk till en nätbutik och blev omdirigerad till en webbsida som publicerade material med övergrepp mot barn. Hon underrättade omedelbart polisen, som i början av 2009 rutinmässigt började bevaka verksamheten på de olagliga webbplatser som verkade ligga på en italiensk webbserver.

Efter ytterligare analyser upptäckte man att webbservern i fråga och ett flertal andra servrar världen över hade smittats av sabotageprogram. Dessa sabotageprogram användes av en kriminell grupp för att kapa webbservrar och automatiskt omdirigera oskyldiga internetanvändare till olagliga webbplatser som visade material med sexuella övergrepp mot barn.

Den italienska polisen tillhandahöll information om de smittade webbplatser som identifierats, och Europol spred uppgifterna vidare till EU:s samtliga brottsbekämpande organ och till de länder och organ som Europol samarbetar med. Ytterligare utredningar visade att de verkliga ägarna av de drabbade webbservrarna var omedvetna om problemet och inte var aktivt inblandade i den kriminella verksamheten. Undersökningar bekräftade att deras servrar blivit smittade på grund av bristande internetsäkerhet.

Den kriminella grupp som bar ansvaret för sabotageprogrammet kom från Östeuropa och hade kontakter över hela världen. Man tror att de producerade sitt eget material med sexuella övergrepp mot barn, som sedan såldes via säkra och anonyma webbplatser. Den italienska post- och kommunikationspolisen utvecklade i samarbete med Europol strategier för att spåra pengarna samt avslöja kunderna och slutanvändarna av det olagliga materialet.

Som ett resultat av denna operation har mer än 1 000 webbservrar världen över rensats i samarbete med servrarnas ägare, vilket drastiskt minskat EU-medborgarnas möjligheter att hitta sådana olagliga resurser på internet. Den komplicerade utredningen för att identifiera upphovsmännen och deras medbrottslingar pågår fortfarande.

Projekt Haven – Halting Europeans abusing victims in every nation

Projekt Haven går ut på att samordna en gemensam EU-insats för att bekämpa barnsexbrott som begås av EU-medborgare utanför deras ursprungsland eller uppehållsland. Detta kommer att inbegripa samordning av internationella operationer som drivs av EU:s brottsbekämpande myndigheter. På lång sikt bör förebyggande åtgärder, såsom ständiga underrättelser eller ett varningssystem, införas för att spåra barnsexförbrytare, begränsa deras olagliga verksamhet och skydda barnen.

Projekt mot internetrelaterat material med sexuella övergrepp mot barn

Cospolprojektet mot internetrelaterat material med sexuella övergrepp mot barn (Circamp) främjar användningen av en filtreringsteknik i EU:s medlemsstater som blockerar användarnas tillgång till webbplatser som säljer barnpornografiskt material. Projektet använde med goda resultat filtret för att motverka spridning av barnpornografiskt material och spred detta filter vidare. Det används nu i Danmark, Finland, Italien, Malta, Norge, Sverige och Storbritannien. De uppgifter som kommer fram när medlemsstaternas filter blockerar olika webbplatser skickas till Europol för analys.

Projekt Funnel Web

Ett projekt med namnet Funnel Web hanterar förfrågningar från innehavare av webbplatser som felaktigt svartlistats av Circampfiltret i ovannämnda medlemsstater. I samarbete med Circamp har Europol upprättat en rapporteringsmekanism för innehavare av blockerade domäner. Detta system syftar också till att centralisera klagomål och förfrågningar om ändring av domäners status för att förfrågningarna ska kunna behandlas i alla länder där domänen är svartlistad.

Europol underlättar kontakterna mellan domänernas ägare och de behöriga brottsbekämpande organen. Det är dock medlemsstaterna som beslutar om eventuella rättsliga konsekvenser av en begäran om ändring.

Den europeiska finansiella koalitionen mot barnpornografi

Målet med den europeiska finansiella koalitionen mot barnpornografi är att avslöja inkomster från försäljning av barnpornografiska bilder. Inom ramen för detta initiativ har stora finans-, internet- och teknikföretag gått samman med Europol, EU:s polismyndigheter, Europeiska kommissionen och icke-statliga barnskyddsorganisationer för att spåra, avslöja och beslagta försäljningsintäkter från dem som tjänar pengar på att sprida barnpornografiska bilder. Från början av 2011 kommer Europol att samordna och leda koalitionens styrgrupp.

3.5 Smuggling av illegala invandrare

Organiserade kriminella grupper som smugglar illegala invandrare tenderar i allmänhet att vara strukturerade i lösa nätverk av mindre grupper, och de flesta har etniska eller andra kulturella kopplingar till de illegala invandrare de smugglar. De grupper som är inblandade i denna verksamhet är mycket flexibla och kan lätt samarbeta över gränserna, oavsett etniska skillnader, och även i regioner där det förekommer långvariga etniska konflikter. Smugglarna är snabba att upptäcka och utnyttja olika förändringar i samhället, till exempel nya strategier för brottsbekämpning och nya lagar och förordningar eller nyöppnade och billigare transportvägar och gränsövergångar.

Europol ger analytiskt stöd till EU:s medlemsstater för att bekämpa olaglig invandring. De kriminella nätverk som är inblandade i smugglingen av illegala invandrare är ibland även verksamma på andra brottsområden, till exempel förfalskning av resehandlingar, narkotikasmuggling, penningtvätt och människosmuggling.

Europol har delat upp detta analysprojekt i underprojekt som fokuserar på särskilda organiserade krimi-

© Claudia Conrad

nella grupper, nationaliteter, tillvägagångssätt eller geografiska områden. Under 2010 fanns sju aktiva underprojekt för smuggling av illegala invandrare från Vietnam, Irak, Afghanistan, Iran, Sydasien och Nordafrika samt produktion och spridning av förfalskade resehandlingar. Sedan augusti 2010 har Europol också deltagit i en gemensam utredningsgrupp som fokuserar på arrangerade äktenskap och som upprättats inom ramen för detta analysprojekt.

Under det senaste året stödde Europol sex stora europeiska operationer riktade mot kriminella nätverk för smuggling av illegala invandrare, vilket resulterade i att över 80 smugglare arresterades. Den operativa verksamheten samordnades under möten som anordnades av Europol. Under operationerna var analysregistergruppen närvarande vid centrumen för operativ samordning och gav stöd i form av teknisk expertkunskap och genom att använda det mobila kontoret. Under utredningarna fokuserade Europols tjänstemän på operativa analyser, och i många fall hittade man kopplingar till andra utredningar i EU. Analysresultaten förmedlades via nästan 150 rapporter.

Begreppet ”smuggling av illegala invandrare” omfattar ett antal grova brott, som alla syftar till att för ekonomisk vinning underlätta inresa till eller bosättning i ett land i strid mot detta lands lagstiftning. Att smuggla illegala invandrare inbegriper därför även att framställa och inhandla förfalskade resehandlingar eller tillstånd som erhållits under falska förespeglingar samt tillhandahålla olagliga transporter eller på annat sätt hjälpa personer att på olaglig väg ta sig in i eller bosätta sig i ett land. Denna verksamhet är ofta kopplad till andra kriminella handlingar.

Operation Ile Fantastique

Denna EU-omfattande utredning pågick under 14 månader. Utredningen riktade främst in sig på personer som misstänktes för att smuggla illegala invandrare, framför allt från Vietnam till EU. Migranterna utlovades full ”garanti” om att nå sin destination.

Priset för hela den garanterade resan kunde uppgå till 40 000 euro och kunde ta allt från några dagar till flera veckor. Migranternas familjer sålde ofta sina hus och ägodelar för att finansiera resan, vilket ledde till kraftig skuldsättning.

Ett av detta nätverks tillvägagångssätt var att ge migranterna resehandlingar och giltiga visum som utfärdats på falska grunder med hjälp av mutade konsulära tjänstemän. När en migrant anlände till Europa lämnades resehandlingarna tillbaka till det kriminella nätverket.

Med stöd från både Europol och Eurojust kunde den engelska, franska, tyska och ungerska polisen arrestera 31 misstänkta smugglare av illegala invandrare i juni 2010. 42 lokaler genomsöktes under operationen. Totalt 66 migranter från Vietnam hittades under husrannsakningarna.

Europols experter var närvarande vid samordningscentrumet för att tillhandahålla teknisk expertkunskap och operativt analytiskt stöd. Under utredningen utarbetade Europol underrättelserapporter och underlättade informationsutbytet. Nya kriminella kopplingar upptäcktes av Europol i nära samarbete med nationella experter.

Operation Alcazar

I juni 2010 hjälpte Europol den franska, spanska och tyska polisen att arrestera 18 personer som misstänktes för att smuggla illegala invandrare till EU. Utredarna genomsökte 15 lokaler och arresterade ett antal personer, varav de flesta var från den indiska subkontinenten och en var marockansk medborgare. Under husrannsakningarna fann och beslagtog polisen kopior av pass och sju vapen.

De illegala invandrarna kom in i EU med hjälp av särskilt upprättade äkta resehandlingar som utfärdats i någon annans namn och som innehöll ett 90-dagars arbetsvisum. När migranterna anlänt till EU lämnades resehandlingarna tillbaka till smugglarna för att återanvändas.

De aktuella beloppen (kostnader och ekonomisk vinning) i den franska delen av utredningen uppgick till över en miljon euro. För hela resan betalade migranterna mellan 13 000 och 15 000 euro för en vuxen och cirka 8 000–10 500 euro för ett barn.

Europols experter tillhandahöll teknisk expertkunskap och operativt analytiskt stöd under hela utredningen. Man utarbetade även underrättelserapporter och underlättade utbytet av information.

3.6 Förfalskning av euron

Europol har befogenhet att förebygga och bekämpa penningförfalskning, framför allt av euron, och byrån har utsetts som EU:s huvudkontor för bekämpning av euroförfalskning. Denna rättsliga status ger Europol rätt att agera som en kontaktpunkt för hela världen i kampen mot euroförfalskning.

Operation Seaweed

I juni 2010 fann den irländska polisens bedrägerienhet en gammal betongfabrik vid en landsväg utanför Borris-in-Ossory, 125 km från Dublin. Fabriken bestod av en stor lagerlokal, en silo och ett antal släpvagnar på 40 fot. En misstänkt hade hyrt en fastighet på området och satt upp en barack som kontor. Under baracken låg en specialbyggd bunker bestående av två sammankopplade containrar som var fullt utrustade för att användas som ett tryckeri för valutaförfalskning. Ingången till bunkern gick genom en dold passage under mattan på kontoret. Inuti bunkern fanns ytterst avancerad tryckeriutrustning.

Europols tjänstemän anslöt sig till den irländska polisens kriminaltekniska grupp och tillhandahöll tekniskt stöd. Polisrazziorna riktades mot ett sofistikerat valutaförfalskningsprojekt, det första av detta slag och denna omfattning som upptäckts på Irland. Europol deltog i denna operation med ett mobilt kontor på plats samt kriminalteknisk utrustning (UV-ljus, utrustning för avlyssning av mobiltelefoner och annan utrustning). Europol användes också som en plattform för informationsutbyte mellan irländska myndigheter och andra medlemsstaters brottsbekämpande organ. Fyra män arresterades under denna operation. Om denna kriminella grupp inte hade avslöjats av polisen skulle de haft kapacitet att översvämma marknaden med miljontals förfalskade sedlar (euro, brittiska pund, US-dollar m.m.). Europol deltog vid två operativa möten och tillhandahöll stöd på plats med ett mobilt kontor och kriminalteknisk utrustning.

Operation Thessaloniki

I februari 2010 arresterade säkerhetspolisen i Thessaloniki fyra ledare för en organiserad kriminell grupp ansvarig för storskalig distribution och smuggling av förfalskade eurosedlar i Grekland.

Gruppen bestod av grekiska medborgare som hade kontakter bland organiserade kriminella grupper i Ryssland, Bulgarien och i andra länder. De misstänkta var också inblandade i smuggling av illegala invandrare till EU. Det internationella polissamarbete som samordnades av Europol inleddes i mitten av 2007, när cirka 70 000 euro i förfalskade 100- och 200-eurosedlar beslagtogs i den lilla staden Sjachty i södra Ryssland. De ryska myndigheterna anmälde denna distributionskanal för förfalskade eurosedlar till EU:s brottsbekämpande myndigheter och stödde den grekiska utredningen.

Utredningen tog polisen till den grekiska staden Thessaloniki, där brottslingar agerade mellanhänder för förfalskare från den bulgariska staden Plovdiv. Tryckeriet – den främsta källan till de förfalskade sedlarna – stängdes av en gemensam utredningsgrupp bestående av bulgariska och spanska polistjänstemän som stöddes av Eurojust och samordnades av Europol.

Europol bedriver ett nära samarbete med EU:s medlemsstater, Europeiska centralbanken, Europeiska kommissionen, Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf), Interpol och andra partner.

För att fullgöra sin uppgift som centralkontor erbjuder Europol en mängd produkter och tjänster till EU:s medlemsstater och andra partner. Europol stöder aktivt de brottsbekämpande myndigheterna genom att samla in, analysera, sprida och underlätta utbytet av underrättelser om brottslig verksamhet samt genom att tillhandahålla annan expertis och kunskap för att stödja utredningar.

Operation Most

I april 2010 arresterades 14 personer i staden Lublin. De misstänkta var medlemmar i ett stort polskt nätverk som distribuerade förfalskade 50- och 100-eurosedlar i EU. Razzian, där mer än 120 poliser deltog, var ett resultat av tre års utredningar i Spanien, Italien och Polen som samordnades och stöddes av Europol. Två tjänstemän från Europol hjälpte till på plats med Europols mobila kontor. Europol skickade ett flertal operativa analysrapporter till Polen, inbegripet en viktig och omfattande social nätverksanalys.

Hela utredningen i operation Most omfattade flera grenar av en organiserad kriminell grupp från Polen som verkade i olika EU-länder. Totalt arresterades över 80 brottslingar under operation Most.

Europol deltog aktivt i denna utredning från och med juni 2008 och gav analytiskt, logistiskt och finansiellt stöd. Europol samordnade även det internationella samarbetet mellan Tyskland, Italien, Polen och Spanien samt gav råd och utbildning. Inom ramen för denna utredning anordnades ett flertal operativa möten vid Europol och i EU:s medlemsstater. Europol bidrog två gånger med operativt stöd till utredningarna, bland annat genom det mobila kontoret. Operationen betraktades som en stor framgång, eftersom den ledde till att man avslöjade en stor och farlig kriminell grupp som var inblandad i massdistribueringen av förfalskade eurosedlar.

Europols stöd omfattar även deltagandet i gemensamma utredningsgrupper och beviljandet av finansiellt stöd och hjälp på plats vid begäran. Dessutom tillhandahåller Europol kriminaltekniskt stöd till de brottsbekämpande organen. Det kriminaltekniska stödet fastställer varifrån det material och de apparater som används för att förfalska sedlar kommer. Vidare tillhandahåller Europol tekniskt stöd och utbildning i taktiska och tekniska frågor med koppling till skydd mot förfalskning av euron.

Europol deltar i alla större utredningar som gäller förfalskning av euron i EU. Under 2010 stödde Europol utredningar av 838 fall av euroförfalskning och betalkortsbedrägerier, vilket slutade med att fem större tryckerier stängdes. De utredningar gällande euroförfalskning som erhöll finansiellt stöd från Europol resulterade i beslagtagandet av över 6 miljoner euro i förfalskade eurosedlar och 70 arresteringar.

Stängningen av ett tryckeri för förfalskade sedlar i Bulgarien

I oktober 2010 arresterades tre misstänkta och ett olagligt tryckeri stängdes under en särskild polisoperation som leddes av de bulgariska myndigheterna. Det olagliga tryckeriet var utrustad med följande utrustning för att producera förfalskade sedlar:

- En tryckpress för offsettryck och en värmeskrivare (för att skapa hologram) av märket Heidelberg.
- En giljotin att skära papper med.
- En sedelräknare.
- UV-lampor samt andra viktiga tillbehör och råvaror.

Vid denna operation hjälpte Europol till med operativa analyser och tekniskt stöd på plats genom sitt mobila kontor. Europols experter utförde tekniska analyser av de beslagtagna maskinerna och hittade både synliga och fluorescerande bilder av 100-eurosedlar på tryckpressens gummiduk. Dessa fynd visade mycket tydligt att maskinen hade använts för att trycka falska eurosedlar.

3.7 Betalkortsbedrägerier

Betalkortsbedrägerier är ett växande globalt problem som orsakar enorma ekonomiska förluster inom EU. Samtidigt utgör dessa förluster tillgångar för organiserade kriminella grupper som utnyttjar sina olagliga intäkter till att utveckla andra former av kriminell verksamhet.

Europol är en central kontaktpunkt för utbyte av underrättelser om den här typen av bedrägerier och stöder utredningar som går ut på att skydda EU:s marknad och dess kunder, inte bara i EU utan i hela världen.

Europol utarbetar analysrapporter och hotbildsbedömningar om betalkortsbedrägerier och om organiserade kriminella gruppers verksamhet på detta område. Eftersom betalkortsbedrägerier är en gränsöverskridande företeelse används också gemensamma utredningsgrupper för att underlätta samarbetet på EU-nivå.

EUROPOLS HÖGST RANKADE PRODUKTER

Webbplatsen för informationscentrumet om ekonomisk brottslighet
Nyheter om förfalskad valuta
Europols Ecstasy logo-katalog
Lägesrapport om förfalskning av euron
Underrättelsemeddelande om bedrägerier av andra betalningsmedel än kontanter
Gemensam rapport från ECNN/Europol om nya psykoaktiva ämnen

Källa: Europols användarundersökning.

Med hjälp av sina meddelanden om betalkortsbedrägerier informerar Europol medlemsstaterna och samarbetande länder om nya tendenser och om brottslingarnas teknik och tillvägagångssätt.

HOTBILDSBEDÖMNING AVSEENDE BETALKORTSBEDRÄGERIER I EU

Under 2010 utarbetade Europol en hotbildsbedömning avseende betalkortsbedrägerier i EU som kommer att offentliggöras under 2011. I rapporten redogör Europol för den rådande situationen och den framtida utvecklingen när det gäller brott som rör betalkort och korttransaktioner.

Detta är första gången en sådan bedömning utförs. Hittills har man aldrig offentliggjort siffror och särskilda tillvägagångssätt, så de brottsbekämpande organen och beslutsfattarna har inte haft någon helhetsbild av situationen. När näringslivet insåg det växande problemet med betalkortsbedrägerier beslutade man att göra en gemensam insats och överlämna mycket känsliga uppgifter till Europol för analys. Tack vare detta kunde en hotbildsbedömning utföras.

Syftet med hotbildsbedömningen är att ge rekommendationer om motåtgärder och särskilda åtgärder som bör vidtas på nationell nivå och på EU-nivå för att minska bedrägerierna. Den rådande situationen och brottslingarnas illegala inkomster, som överskrider 1 500 000 000 euro, kräver omedelbara samarbetsåtgärder.

Under 2010 upprättade Europol ett **nätverk med kriminaltekniska experter** som ansvarar för att undersöka kortkapningsutrustning. Nätverket underlättar det internationella samarbetet för att bekämpa betalkortsbedrägerier med tekniska medel.

Det mobila kontoret och den mobila kriminaltekniska utrustningen (bland annat en kortläsare, utrustning för utvinning av kriminaltekniska uppgifter (Ufed) och en databas för kortkontroll) bidrar på plats till utredningarna. Kortläsaren kan utvinna uppgifter från magnetremsor och chip på äkta eller förfalskade betalkort. Under 2010 skickade medlemsstaterna beslagtagna kort till Europol för att utvinna uppgifter från dem. Kortläsaren kan också användas direkt vid en polisrazzia i samma syfte. Med hjälp av Ufed-utrustningen är det möjligt att utvinna uppgifter ur mobiltelefoner, och två lyckade operationer har fått denna typ av stöd sedan utrustningen togs i bruk i september 2010. Databasen för kortkontroll genererar uppgifter om kortutgivare och används dagligen vid Europol.

Samarbetet mellan Europol och näringslivet har lett till upprättandet av en **databas för kortkontroll** vid Europol, som innehåller global information om utgivare av betalkort (AMEX, VISA, MasterCard och betalkort för bensin).

Under 2010 stödde Europol ett flertal polisutredningar för att avslöja internationella betalkortsbedragare. Europol fokuserade på de farligaste organiserade kriminella grupperna som producerade och använde olaglig utrustning för att kopiera, förfalska och missbruka betalkort. Flera fabriker som tillverkade kortkapningsutrustning och globala nätverk för smuggling av utrustning, kortuppgifter och pengar avslöjades som ett resultat av ett effektivt gränsöverskridande samarbete.

Kortkapning: Kopiering av ett betalkorts magnetremsa – utan kortinnehavarens vetskap eller samtycke – händer vanligtvis när kortinnehavaren använder kortet i en bankomat eller i en kortterminal i en butik. Uppgifterna skrivs över (klonas) på nya kort som används för att göra olagliga kontantuttag, oftast utanför kortinnehavarens hemland.

Operation The Godfather

Vid denna operation stödde Europol samarbetet mellan brottsbekämpande organ från Belgien, Tyskland, Italien, Nederländerna, Rumänien och Sverige, vilket ledde till att olagliga fabriker för tillverkning av kortkapningsutrustning i Rumänien stängdes och medlemmar ur kriminella gäng arresterades. Det kriminella nätverket hade kapat kort och gjort olagliga kontantuttag. Den beslagtagna kortkapningsutrustningen var utformad för att passa många olika typer av bankomater som används världen över. Den slutgiltiga razzian med 31 husrannsakningar ägde rum i Bukarest i januari 2010. Hundratals förfalskade betalkort, obehandlade kortuppgifter, kortkapningsutrustning, elektronisk utrustning (mikrokameror, PIN-plattor) och verktyg för tillverkning av förfalskade kreditkort beslagtogs också. Europol gav Rumänien ett flertal analysrapporter och analyser av kortkapningsprogram. Månaderna efter razzian i Bukarest upphörde kortkapningarna.

Operation Lottery

En organiserad kriminell grupp verkade i Spanien, Frankrike, Italien och Rumänien och missbrukade betalkortsuppgifter som stulits via internet. På kort tid hade brottslingarna orsakat förluster till ett värde av 400 000 euro. Europol stödde den internationella operationen under mer än ett år, från början genom att utarbeta ett flertal analysrapporter som visade att det rörde sig om ett internationellt fall.

I oktober 2010 installerades Europols mobila kontor, databaser och tekniska utrustning i det operativa centrum i Rumänien som upprättats för att underlätta slutrazzian. Den mobila kriminaltekniska utrustningen användes också för att hämta uppgifter och omedelbart stämma av dem mot Europols databaser. Polisen utförde 17 husrannsakningar och 22 förhör med misstänkta, och 16 häktningsbeslut utfärdades i Frankrike och Rumänien. Operationen skyddade EU:s marknad från ytterligare attacker från denna grupp.

Europol rekommenderar enkla åtgärder för att du ska slippa utsättas för kortkapning

Skydda din PIN-kod. Dölj alltid nummerplattan med din hand och din kropp för att ingen ska se vilken kod du anger. Uppge inte din kod till någon (inte ens om någon presenterar sig som polis eller banktjänsteman).

Var uppmärksam på personer i din närhet. Om någon uppträder misstänkt eller gör att du känner obehag, välj en annan bankomat.

Stå nära bankomaten.

Om du ser **något ovanligt** med bankomaten, använd den inte och gör omedelbart en anmälan till banken eller polisen.

Var vaksam. Om någon står för nära eller betraktar dig, avbryt transaktionen och gå till en annan bankomat.

3.8 Högteknologisk brottslighet

Centrumet mot högteknologisk brottslighet vid Europol stöder medlemsstaterna i den övergripande kampen mot it-brottslighet. Centrumet håller på att utforma en europeisk plattform för att tillgodose medlemsstaternas behov på detta omfattande och växande brottsområde.

3.8.1 It-brottslighet

Sabotageverksamheten på internet fortsatte att öka under 2010. På grund av nätattacker med hjälp av till exempel sabotageprogram har slutanvändarna blivit alltmer utsatta för hackare. Samtidigt blomstrar den underjordiska ekonomin, där it-brottslingar säljer information, kunskap och verktyg som erhållits på olaglig väg.

© Fotolia

Det finns nu en digital underjordisk ekonomi som är sofistikerad och självständig och där uppgifter är den olagliga handelsvaran. Stulna personuppgifter och finansiella uppgifter har ett konkret ekonomiskt värde. Detta ger upphov till en mängd nya kriminella verksamheter, till exempel nätfiske, pharming (som går ut på att omdirigera trafiken från en webbplats till en annan), spridning av sabotageprogram och hackning av företagsdatabaser. Denna verksamhet underlättas av en fullt utvecklad infrastruktur med skapare av skadliga koder och specialiserade webbhotell där enskilda personer kan hyra nätverk med tusentals manipulerade datorer för att utföra automatiserade attacker.

Med hjälp av ett särskilt analysregister har Europol deltagit i gränsöverskridande operationer för att förhindra attacker från sabotageprogram mot finansinstitut. För närvarande är Europol med och stöder ett flertal pågående utredningar. Denna verksamhet väntas leda till gemensamma åtgärder under det kommande året.

Det ökande hotet från it-brottsligheten i EU har lett till att dessa brott nu prioriteras i EU:s strategi för den inre säkerheten och därmed också av Europol.

Under 2010 uppfördes avdelningar för digital kriminalteknik, forskning och utveckling vid Europol. Dessa avdelningar väntas växa under det kommande året och få nya tekniska resurser.

Europol utvecklade och tillhandahöll nyligen tre kurser i it-brottsutredningar för specialiserade poliser i EU-länderna och i kandidatländerna.

En europeisk arbetsgrupp mot it-brott (EUCTF) bestående av cheferna för EU:s it-brottsenheter, Europeiska kommissionen och Eurojust upprättades vid Europol under 2010 för att skapa en plattform för ledare för brottsutredningar och åtal som rör it-brott. EUCTF kommer att bidra till utformningen och främjandet av en harmoniserad EU-strategi för att bekämpa it-brottslighet och till hanteringen av de problem som uppstått på grund av att it-teknik används för att begå brott. Europol fortsätter också att förbättra förbindelserna och samarbetet med det privata näringslivet och den akademiska världen, som båda spelar en viktig roll när det gäller it-brottslighet och forskning. Nya strategier kommer att införas för att främja detta samarbete.

Som ett led i insatserna för att förverkliga Stockholmsprogrammets mål om ett enda område för rättvisa och säkerhet för EU:s 500 miljoner medborgare har Europol fått i uppdrag att förbättra de strategiska analyserna när det gäller it-brottslighet. Man har enats om ett flertal lösningar och initiativ i syfte att fastställa en gemensam strategi för att effektivt bekämpa it-brottslighet. Arbetet kommer att inriktas på de många kriminella grupper som använder sig av bilder på sexuellt våld och övergrepp mot barn, terroristverksamhet, attacker mot elektroniska nätverk, bedrägeri, identitetsstöld osv.

För att bidra till den strategiska planeringen av ett europeiskt centrum mot it-brottslighet utarbetade Europol en hotbildsbedömning avseende den organiserade brottsligheten på internet (iOCTA) som ska ges ut under 2011.

3.8.2 Europols plattform för rapportering om it-brottslighet

Den plattform för rapportering om it-brottslighet som nyligen infördes vid Europol bygger på följande tre pelare:

- Varningsplattformen Internet Crime Reporting Online System (I-CROS): Detta är en europeisk samlingspunkt i ett nätverk av nationella rapporteringspunkter på internet där medlemsstater och tredje parter kan rapportera till Europol. Där kan alla brott som upptäcks på internet rapporteras och föras upp på EU-nivå om nödvändigt.
- Europols särskilda analysregister med inriktning på organiserad brottslighet som utnyttjar internet och informations- och kommunikationsteknik för ekonomisk vinning: Målet är att identifiera och slutligen splittra grupper som begår brott på internet. It-brottsligheten är vanligtvis riktad mot

datorsystem eller nätverk. De brott som begås är bland annat utveckling av sabotageprogram, hackning, identitetsstöld och avancerade nätfiske- och e-handelsattacker. Analysregistret är ett svar på medlemsstaternas begäran om hjälp med att hantera it-brottsligheten på internationell nivå.

- Portalen för internet- och rättsvetenskaplig expertis (I-FOREX): Detta är ett portalbaserat verktyg som innehåller all information utom personuppgifter och operativa uppgifter, som finns inkluderade i de två pelarna ovan. Informationen i I-FOREX gäller främst polisens bästa praxis och utbildning och kommer att hjälpa utredarna att uppdatera sina respektive tekniska kunskaper.

3.9 Brott mot den immateriella äganderätten

Brott mot den immateriella äganderätten avser brott mot två huvudkategorier av erkända och skyddade rättigheter. Den första rättigheten är kopplad till den industriella äganderätten, som omfattar olika områden, till exempel särskiljande kännetecken (varumärken), patent, formgivning och modeller (varumärkesförfalskning). Den andra gäller upphovsrätten till litterära och konstnärliga verk, till exempel filmer, musik och programvara (piratkopiering). Varumärkesförfalskning är kopplad till brott mot den industriella äganderätten, medan piratkopiering är kopplad till brott mot upphovsrätten.

Nätverk för piratkopiering

Databrottsenheten vid Belgiens federala polis ledde en internationell utredning av ett nätverk för piratkopiering av film. I september 2010 samarbetade Europol och Eurojust i samordnade insatser som ledde till att 15 personer arresterades och 49 datorservrar beslagtogs i 12 EU-länder och ett land utanför EU. Näringslivets förluster på grund av detta kriminella nätverks piratkopiering uppskattades till cirka 30 miljoner euro per år.

Europols centrum mot högteknologisk brottslighet och en analysgrupp anordnade operativa möten vid Europol för att fastställa den bästa strategin. På just detta tekniska område var det viktigt att skydda det digitala bevismaterial som lagrades på servrar och hårddiskar, och därför var en simultan insats avgörande för denna lyckade operation. Dagen för ingripandet använde sambandsmännen för de 13 inblandade länderna Europols operativa rum för att utbyta information i realtid under razzian.

Enligt de senaste uppgifterna beslagtog tulltjänstemän vid EU:s gränser 118 miljoner förfalskade och piratkopierade artiklar under 2009, fördelat på 43 500 olika fall ([7]). I denna statistik har man inte räknat med beslagtaganden inom EU eller utredningar som gjorts av andra brottsbekämpande myndigheter såsom polis och tull. Den inkluderar inte heller upptäckter av förfalskade produkter som tillverkats inom EU. EU:s observationscentrum mot varumärkesförfalskning och piratkopiering inrättades i syfte att förbättra kvaliteten på den information och den statistik som finns tillgänglig om varumärkesförfalskning och piratkopiering på EU:s inre marknad ([8]).

([7]) Statistik offentliggjord av Europeiska kommissionens generaldirektorat för skatter och tullar den 7 juli 2009.

([8]) http://ec.europa.eu/internal_market/iprenforcement/observatory/index_en.htm

Varumärkesförfalskningen är inte längre begränsad till lyxartiklar. Den är nu ett globalt problem som drabbar alla typer av produkter, bland annat en stor mängd handelsvaror som kan vara allt från cigaretter till klädesplagg och accessoarer. Det kan även röra sig om produkter som kan påverka hälsa och säkerhet, till exempel elektronisk utrustning, drycker, livsmedel och läkemedel.

Varumärkesförfalskning och piratkopiering kan orsaka stor skada för samhället, ekonomin och konsumenterna. De lagliga företagen påverkas, eftersom deras försäljning och intäkter minskar, vilket i sin tur påverkar innovation, investeringar och FoU-resurser. Det bidrar till orättvisa konkurrensvillkor, eftersom varumärkesförfalskarna inte tar hänsyn till de lagar, förordningar, regler, tull- och skattebestämmelser som lagliga företag måste rätta sig efter. Därmed påverkas sysselsättningen, och de nationella budgetarna går miste om intäkterna från skatter och punktskatter. Vad som kanske är mer allvarligt är att varumärkesförfalskningen kan utgöra stora hälso- och säkerhetsrisker för konsumenterna, i synnerhet med tanke på att produkter som elektronisk utrustning, drycker, livsmedel, läkemedel och leksaker har förfalskats.

Förfalskning av bekämpningsmedel

Ett fall från 2010 gällde olaglig tillverkning, spridning och försäljning av förfalskade och potentiellt farliga kemikalier som var framtagna för att behandla livsmedel och jordbruksmark och för andra jordbrukssyften. Utredningen ledde till att tyska myndigheter beslagtog 28 ton förfalskade bekämpningsmedel som hade kunnat få en förödande inverkan på folkhälsan. Beslagtagandet gjordes efter ett varningsmeddelande från Europol baserat på underrättelser som samlats in från tidigare fall i andra medlemsstater och från drabbade licensinnehavare för kemiska produkter. Europol levererade analysrapporter och höll operativa möten med de berörda länderna.

Europols varningsmeddelande informerade även de brottsbekämpande myndigheterna om riskerna med att hantera den här typen av produkter, eftersom flampunkten för förfalskade kemikalier ligger på endast 24 ˚C.

De underrättelser och det bevismaterial som Europol samlat in tyder på att organiserade kriminella grupper är inblandade i olaglig försäljning av varumärkesförfalskade produkter och, i mindre utsträckning, piratkopierade produkter. De enorma summor pengar som genereras av deras olagliga verksamhet och den omständigheten att så få fälls eller åtalas för sådana brott har gjort det möjligt för kriminella organisationer att göra stora vinster som i sin tur finansierar annan kriminell verksamhet. Det finns bland annat kopplingar till olaglig invandring, penningtvätt, smuggling, narkotikasmuggling och korruption.

Varumärkesförfalskade elverktyg

Denna operation var riktad mot organiserade kriminella nätverk i Italien som smugglade osäkra varumärkesförfalskade produkter, till exempel elverktyg och generatorer.

I maj 2010 gjorde brottsbekämpande organ från sju EU-länder tillsammans med Europol och Eurojust stora ingripanden mot det kriminella nätverket. Åklagarmyndigheten för bekämpning av maffiaverk-

samhet i Neapel samordnade operationen, som ledde till att nio personer arresterades av Guardia di Finanza och att material och tillgångar till ett värde av över 16 miljoner euro beslagtogs. Denna operation var den senaste i en rad åtgärder inom ramen för en mycket omfattande utredning som pågick under två år. Under tidigare insatser arresterades 60 personer, och 800 ton varumärkesförfalskade produkter beslagtogs till ett värde av 12 miljoner euro under genomsökningar av 143 lagerlokaler i Belgien, Frankrike och Tyskland. Totalt 20 EU-länder och tre länder utanför EU var inblandade i denna utredning som genomfördes av flera olika organ.

3.10 Momsbedrägerier i EU

Gemenskapsinterna bedrägerier via skenföretag är en form av organiserat, sofistikerat skattebedrägeri som utförs av brottslingar som angriper medlemsstaternas momssystem. Den grundläggande modellen för gränsöverskridande momsbedrägerier inom EU inbegriper minst två medlemsstater.

Gemenskapsinterna bedrägerier via skenföretag utförs av organiserade brottslingar som inrättar en struktur bestående av sammankopplade företag och enskilda personer, samtidigt som man utnyttjar de särskilda egenskaperna i de nationella skattesystemen för att dölja de verkliga kopplingarna mellan deltagarna. De som deltar i momsbedrägerierna och som bär det ursprungliga ansvaret för skattebedrägeriet – de så kallade skenföretagarna – bedriver sin verksamhet endast under en kort period, ibland bara några veckor, innan de försvinner.

Europeiska kommissionen uppskattar att momsbedrägerier kostar medlemsstaterna cirka 60 miljarder euro varje år. Men gränsöverskridande eller transnationella momsbedrägerier drabbar inte bara EU:s ekonomiska och finansiella intressen utan påverkar också de lagliga företagen, vilket i sin tur kan få negativa konsekvenser för sysselsättningen. Dessutom kan intäkterna från momsbedrägerierna finansiera andra typer av kriminell verksamhet, till exempel cigarettsmuggling eller narkotikasmuggling. Bedrägerierna baseras på antingen virtuella eller verkliga så kallade karuselltransaktioner där samma vara säljs flera gånger. Detta brukar kallas karusellbedrägerier.

Traditionella varubaserade bedrägerier via skenföretag – med varor som bland annat mobiltelefoner, datorchip eller ädelmetaller – är inte längre det enda problemet. En tydlig utveckling mot tjänstebaserade bedrägerier har konstaterats, eftersom bedragarna har visat sitt intresse för abstrakta produkter och utökat sin kriminella verksamhet till miljö- och energimarknaderna.

Omfattande momsbedrägerier har upptäckts inom handeln med utsläppsrätter. Europol uppskattar att förlusterna till följd av bedrägerier med koldioxidkrediter mellan juni 2008 och december 2009 uppgick till cirka 5 miljarder euro. Därför inrättades ett särskilt projekt vid Europol för att samordna medlemsstaternas brottsutredningar och fungera som en plattform för snabbt utbyte av underrättelser om denna handelsverksamhet.

Europols analysprojekt för gemenskapsinterna bedrägerier via skenföretag är den enda databasen på EU-nivå för lagring av information om den typen av brott. Därför har det blivit den viktigaste referenskällan för brottsbekämpande åtgärder. Den kunskap och de uppgifter som lagras hos Europol gör det möjligt att bilda en tydlig uppfattning om detta brottsområde och att identifiera de främsta måltavlorna. Europol har blivit ett centrum för spetskompetens när det gäller att bekämpa gränsöverskridande bedrägerier via skenföretag och liknande brott.

Operation Blue Sky

© Guardia Civil

I mars 2010 utförde tjänstemän från det spanska civilgardet arresteringar och gjorde husrannsakningar hos fem till synes självständiga kriminella grupper som var tungt inblandade i bedrägerier med koldioxidkrediter. Mellan april och november 2009 hade dessa grupper genom sina bedrägerier i Spanien tjänat 50 miljoner euro. Nio personer arresterades och husrannsakan gjordes hos 14 företag i Madrid, Marbella, Barcelona och Valladolid, där kontanter, hårdvara och dokument beslagtogs.

Kort efter att Europol underrättats om detta fall utarbetade man en analysrapport som identifierade det spanska skenföretaget. Företaget var en del av en internationell grupp kopplad till flera kedjor för skenföretagsbedrägerier som var föremål för brottsutredningar i andra medlemsstater i EU. Europols analysrapporter innehöll också uppgifter om alla relevanta europeiska konton för utsläppsrätter från medlemsstaternas register, tillsammans med alla tillhörande uppgifter om anskaffning och leveranser av själva utsläppsrätterna. Detta gav de spanska utredarna nödvändig information om vilka lokaler man skulle rikta in sig på och genomsöka vid tillslaget.

Det mobila kontoret användes också av Europol i utredarnas lokaler under operationen. Detta gav utredarna möjlighet att i realtid kontrollera Europols databaser för att stämma av information om företag och personer som misstänktes vara inblandade i bedrägerierna.

Europol ger stöd till Europeiska kommissionens byrå för tekniskt bistånd och informationsutbyte genom att organisera seminarier i syfte att låta poliser och åklagare från EU:s medlemsstater och grannländer utbyta erfarenheter och god praxis. Samarbetet med länder utanför EU är oerhört viktigt när det gäller att bekämpa momsbedrägerier, eftersom bedragarna ofta tvättar sina olagliga tillgångar utanför EU.

3.11 Penningtvätt

Europol hjälper medlemsstaterna att förebygga och bekämpa olaglig penningtvätt, i synnerhet när det gäller analys av misstänkta transaktioner och andra finansiella underrättelser.

Europols kontor för tillgångar som härrör från brott (ECAB) hjälper medlemsstaternas finansiella utredare att spåra tillgångar som härrör från brott när tillgångarna har dolts utanför gränserna för utredarnas jurisdiktion men fortfarande finns inom EU.

Operation Shovel

Operation Shovel fokuserade på en ytterst våldsam organiserad kriminell grupp baserad på Irland som var inblandad i narkotika- och vapensmuggling i hela Europa. Europol hjälpte Belgien, Irland, Spanien och Storbritannien att spåra olagliga intäkter med koppling till gruppens kriminella verksamhet och de drabbade medlemsstaterna att avslöja gruppens nätverk för penningtvätt.

Europols analys bidrog också till att identifiera nya personer med koppling till den organiserade kriminella gruppen. Under 2010 kom nytt bevismaterial fram, och även om gruppens huvudsakliga handels- och affärsverksamhet verkade ha förflyttats till Spanien fortsatte framstående medlemmar att bedriva kriminell verksamhet i andra EU-länder.

I mars 2010 anordnades ett operativt möte vid Europols huvudkontor för att planera inledandet av en mycket omfattande operation på Irland samt i Spanien och Storbritannien. Mötet följdes av ett samordningsmöte som hölls i april vid Eurojust, med företrädare från de ansvariga rättsliga myndigheterna. Operationen ägde rum i maj 2010. Förutom att utarbeta ett flertal analysrapporter som fokuserade på de olika rollerna inom den kriminella gruppen och deras tillgångar i EU, USA och Asien, gav Europol också konkret stöd under själva operationen genom att samtidigt placera tre mobila kontor på Irland, i Spanien och i Storbritannien. De mobila kontoren användes som operativa rum som gjorde det möjligt för utredarna att på ett säkert sätt utbyta underrättelser i realtid.

Mer än 600 informationsmeddelanden utbyttes via Europols kanaler. Företrädare från de inblandade länderna fanns närvarande på plats. Mer än 700 utredare var inblandade, 38 personer arresterades i tre länder och flera husrannsakningar gjordes. Kriminaltekniska analyser av datorer, bärbara datorer, handdatorer och annan elektronisk utrustning pågår och det beslagtagna materialet har undersökts av medlemsstaternas utredningsgrupper.

Europol står också som värd för det permanenta sekretariatet för **Camden-nätverket för myndigheter för återvinning av tillgångar (Carin)**, som är ett informellt nätverk av personer från rättsväsendet och polisen som är experter på återvinning av tillgångar. Carin har för närvarande 55 registrerade jurisdiktioner, inbegripet samtliga 27 EU-medlemsstater och nio internationella organisationer. En kontaktperson från polisen och en från rättsväsendet har utsetts från varje jurisdiktion i syfte att underlätta det gränsöverskridande samarbetet för att spåra, frysa, beslagta och förverka tillgångar som härrör från brott. Dessa kontaktpersoner hanterar allmänna frågor som rör återvinning av tillgångar i deras egen jurisdiktion, men ger också operativt stöd via tillgängliga rättsliga medel.

Operation Dracula

Denna operation riktades mot rumänska organiserade kriminella grupper som verkade i ett flertal EU-länder – Danmark, Tyskland, Spanien, Frankrike, Italien, Österrike, Sverige med flera – och även i Nya Zeeland, Schweiz och USA. Enligt det rumänska direktoratet för utredning av organiserad brottslighet och terrorism har denna kriminella grupp varit verksam sedan 2006 och lagt falska anbud på internet. De kriminella nätverken var inblandade i en mängd kriminella verksamheter, till exempel bedräglig försäljning av varor som inte existerar via falska webbplatser, auktionssidan eBay eller andra lagliga auktionssidor på internet, nätfiske, användning av falska identitetshandlingar för att öppna bankkonton utomlands, användning av falska kreditkort i pokerspel på internet med mera. Betaltjänsterna Western Union och MoneyGram användes för att ta emot pengarna från offren, och i samband med detta öppnade brottslingarna själva bankkonton. Mer än 800 offer har identifierats, och kostnaden för brotten uppskattas till nästan en miljon euro.

Detta var en gemensam operation mellan amerikansk, fransk, rumänsk och tjeckisk polis där de viktigaste razziorna och arresteringarna ägde rum i Rumänien. Europols mobila kontor och Europols experter skickades till Tjeckien. För första gången användes ett mobilt kontor via satellit för att stödja operationen. Mer än 150 poliser deltog vid razziorna i Tjeckien, dussintals husrannsakningar utfördes och totalt 31 misstänkta anhölls.

Europols operativa stöd på plats resulterade i åtta exakta träffar vid sökningar i både Europols informationssystem och indexsystem. Den tjeckiska polisen fick en skräddarsydd underrättelserapport som fungerade som kompletterande bevismaterial när en av de misstänkta begärdes häktad vid domstolen.

4. Europols räckvidd

4.1 EU-medlemsstaternas brottsbekämpande organ

Europol är uppkopplat dygnet runt, varje dag i veckan till Europols nationella enheter som är baserade i EU:s 27 medlemsstater. Detta permanenta utbyte av meddelanden och uppgifter om brottslig verksamhet är möjlig tack vare sambandskontoret vid Europols huvudkontor. Det är ett nödvändigt och effektivt sätt att upprätthålla kontakten med och stödja cirka två miljoner poliser i EU och framför allt alla berörda utredare som kan behöva Europols stöd vid sina operationer.

Efter att Danmark successivt stängt alla sina bilaterala, europeiska sambandskontor beslutades 2010 att det brottsbekämpande samarbetet skulle koncentreras till Europols danska sambandskontor.

Europols nationella enheter och antalet anställda vid medlemsstaternas behöriga brottsbekämpande myndigheter.

4.2 Europols externa samarbete

Europol samarbetar med ett antal EU-partner samt med tredjeländer och organisationer. Informationsutbytet med dessa partner sker på grundval av samarbetsavtal. Två typer av avtal fastställer hur samarbetet med tredje parter ska se ut. Strategiska avtal gör det möjligt för de två parterna att utbyta all information med undantag av personuppgifter, medan operativa avtal även tillåter utbyte av personuppgifter.

Samarbetet via Europol är oerhört viktigt för brottsbekämpande myndigheter i och utanför EU och andra EU-byråer och institutioner som Europol samarbetar med.

Europol samarbetar för närvarande med 17 länder utanför EU, nio EU-organ och byråer samt tre andra internationella organisationer, inklusive Interpol, som ofta berörs av Europols operativa arbete.

Precis som under tidigare år fortsatte Europol sitt nära samarbete med andra EU-byråer som verkar på området för frihet, säkerhet och rättvisa. Under 2010 innehade Europol det roterande ordförandeskapet för samarbetet mellan byråer som arbetar med rättsliga och inrikes frågor (RIF). I egenskap av ordförande stod Europols direktör värd för det årliga mötet mellan RIF-byråernas chefer vid Europol den 26 november 2010, och där närvarade även Europeiska polisakademin (Cepol), Europeiska centrumet för kontroll av narkotika och narkotikamissbruk (ECNN), Eurojust, Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter (FRA), Frontex, EU:s lägescentral (Sitcen) och företrädare för Europeiska kommissionen, rådets sekretariat samt de belgiska och ungerska ordförandeskapen. Byråcheferna fokuserade på att förbättra samarbetet mellan byråerna efter Lissabonfördragets ikraftträdande och behandlade frågor såsom demokratisk kontroll och budgetfrågor.

Samarbetet mellan byråerna tog ny fart under 2010 genom en begäran från det svenska ordförandeskapet. Man begärde att Cepol, Eurojust, Europol och Frontex gemensamt skulle framställa en utvärdering av sitt pågående samarbete och lägga fram konkreta åtgärder för ytterligare förbättringar. Två rapporter lades fram för den ständiga kommittén för inre säkerhet (Cosi), och efter att ha antagits är de nu på väg att genomföras. Detta väntas vara klart i slutet av 2011. Förslagen gäller bilateralt och multilateralt samarbete och omfattar frågor av gemensamt intresse, till exempel samarbete i operativa frågor, styrning och yttre förbindelser, forskning och utveckling samt utbildning och information.

Upprättandet av Cosi har också främjat kontakter och operativ samordning bland EU:s RIF-byråer. Cosi utarbetade ett kombinerat dokument, ”The state of internal security in the EU”, som baserades på tre strategiska dokument: Europols hotbildsbedömning avseende den organiserade brottsligheten, rapporten om den rådande situationen och tendenserna inom terrorismen i Europa samt Frontex årliga riskanalys. Man anser att en sådan gemensam hotbildsbedömning är avgörande för en mer stabil samordning mellan de berörda byråerna.

© Fotolia

5. Planer för framtiden

5.1 Strategi och mål

Europol befinner sig i ett avgörande skede av sin utveckling och är beredd att ta sitt ansvar som central aktör på området för brottsbekämpning i EU. Under den närmaste framtiden kommer Europol använda sin strategi som referensram i den dagliga verksamheten för att garantera bästa möjliga stöd till samarbetet inom brottsbekämpningen i EU.

© European Commission

Europol kommer i enlighet med sin ambitiösa strategi att ta itu med de viktigaste utmaningarna inför framtiden, men även ta varje tillfälle i akt att göra ytterligare framsteg och leverera påtagliga fördelar. Europols strategi gör att byrån kan genomföra sina viktigaste mål och tillhandahålla en unik uppsättning operativa tjänster till EU på tre huvudområden:

- **Att fungera som det främsta stödcentrumet i EU för brottsbekämpande insatser**
  Europol kommer att göra mer för att öka det operativa värdet på den information som innehas av Europol och för att effektivisera leveranserna av analyser och andra operativa tjänster. Europol intar en ledande roll när det gäller att upprätta ett mer effektivt samarbete mellan byråer och brottsbekämpande partner, inbegripet Eurojust och Interpol.
- **Att bli en samlingspunkt för brottsinformation**
  Samordningen mellan medlemsstaterna när det gäller att identifiera gemensamma informationsluckor och prioriteringar för utredningen av de viktigaste kriminella målen är avgörande och kommer att förbättras. Europols unika kapacitet skapar möjligheter att växa som en central ”informationsstation” i EU för att ta itu med dessa frågor och bygga en informationsplattform som kan bidra till effektivare operativ hantering av betydande säkerhetshot. Genom att ytterligare utveckla nätapplikationen för säkert informationsutbyte kommer Europol att bevara en tätposition när det gäller brottsbekämpning.
- **Att utvecklas ytterligare som ett expertcentrum för brottsbekämpande insatser**
  Europol är först med ny teknik baserad på innovation och bästa praxis och med att tillhandahålla högkvalitativ utbildning på olika specialområden, till exempel euroförfalskning, terrorism och stängning av narkotikalaboratorier.
  Vi kommer att hantera de eventuella luckor som finns när det gäller sakkunskap och expertis genom att utveckla och sprida bästa praxis och hjälpa medlemsstaterna genom stöd, rådgivning och forskning inom utbildning, tekniskt stöd, brottsförebyggande, tekniska och kriminaltekniska metoder och analyser samt utredningsförfaranden.

5.2 Framtiden

Europol har fått en starkare ställning i EU, delvis tack vare Lissabonfördraget, sin nya rättsliga status (Europolbeslutet) och Europols egen nya strategi och förbättrade kapacitet. All denna utveckling gör Europol till en unik samarbetspartner för EU:s brottsbekämpande organ och till en viktig aktör i beslutsfattandet inom EU.

Demokratisk kontroll är en annan mycket viktig fråga för Europol. Under 2011 kan ytterligare förbättringar komma att införas på detta område på grundval av Europeiska kommissionens meddelande från 2010 ([9]). Upprättandet av ett permanent gemensamt eller interparlamentariskt forum som skulle bestå av både de nationella parlamentens och Europaparlamentets utskott med ansvar för polisiära frågor är ett av de viktigaste förslagen. Kommissionen har

([9]) Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om förfarandena för den kontroll av Europols verksamhet som Europaparlamentet utför under medverkan av de nationella parlamenten (KOM(2010) 776 slutlig).

också som mål att öka insynen i Europol genom att förbättra kommunikationen med Europaparlamentet och de nationella parlamenten och se till att de regelbundet får relevanta produkter från Europol. En debatt i utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor om Europols fleråriga strategi och om Europols årliga arbetsprogram skulle kunna vara en annan del i denna nya strategi. Det studiebesök som gjordes av utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor vid Europols huvudkontor i juni 2010 kan redan nu tjäna som ett praktiskt exempel på Europols förbättrade demokratiska ansvar och insyn. Studiebesök av det här slaget är ett viktigt verktyg för att förklara och främja Europols potential med fokus på byråns operativa verktyg, underrättelseanalyser och stabila system för uppgiftsskydd.

Som en av de ledande byråerna för brottsbekämpning i EU är det Europols ambition att se framåt och söka efter fler möjligheter att effektivisera kampen mot organiserad brottslighet och terrorism. Sådana nya tillfällen har redan visat sig. Bland annat är det nödvändigt att

- utarbeta EU-lagstiftning om it-brottslighet för att möjliggöra effektivare utredningar med stöd från centraliserad expertis och resurser inom EU, till exempel de som finns vid Europol,
- förbättra analyserna av terrorismfinansiering genom ett EU-program som ger brottsbekämpningen ett mervärde samtidigt som det garanterar att EU:s normer för uppgiftsskydd upprätthålls,
- utforska möjligheterna till ett bättre samarbete med den privata sektorn så att vi på ett bättre sätt kan utnyttja expertkunskaper i frågor som it-brottslighet, penningtvätt och brott mot den immateriella äganderätten,
- mobilisera brottsbekämpningen i hela EU för att hantera gemensamma problem på ett konsekvent sätt.

Oavsett dessa nya politiska möjligheter förblir det Europols främsta mål att hjälpa EU:s brottsbekämpande organ, i synnerhet med att stoppa och avslöja farliga organiserade kriminella grupper och terroristgrupper. Denna prioritering har inte förändrats och kommer inte att förändras. Alla brottsbekämpande myndigheter måste fortsätta att vara innovativa vid utformningen av politik, redskap och strategier för att hänga med i den globala utvecklingen och ligga steget före brottslingarna.

© European Commission

Med tanke på att den brottsliga verksamheten blir alltmer sofistikerad skulle endast lokala eller till och med nationella insatser för att bekämpa den organiserade brottsligheten och internationella terrorismen vara dömda att misslyckas. Därför kan Europol, tillsammans med EU:s medlemsstater och sina partnerorganisationer, spela en allt viktigare roll när det gäller att bevara EU:s inre säkerhet. Ett stärkande av Europol kommer att innebära bättre resultat i utredningar och ett bättre skydd för EU:s medborgare mot hoten från den grova internationella brottsligheten och terrorismen.

Europols årsrapport – Verksamhetsberättelse från Europol
Europeiska polisbyrån
Luxemburg: Europeiska unionens publikationsbyrå
2012 – 60 s. – 21 x 29,7 cm

ISSN 1681-1550
ISBN 978-92-95078-20-8
doi:10.2813/29741

QL-AB-11-001-SV-N

Publikationsbyrån